॥ महान्यासः ॥

॥ पञ्चाङ्गरुद्रन्यासः रावणोक्ता पञ्चाङ्गप्रार्थना-सहितम्॥

ओङ्कारमन्त्रसंयुक्तं नित्यं ध्यायन्ति योगिनः। कामदं मोक्षदं तस्मै नकाराय नमो नमः॥१॥

नर्मस्ते रुद्र मन्यवं उतो त इषवे नर्मः। नर्मस्ते अस्तु धन्वने बाह्भ्यांमुत ते नमंः॥ या त इषुंः शिवतंमा शिवं बभूवं ते धनुंः। शिवा शंरव्यां या तव तयां नो रुद्र मृडय॥

(EAST)

कं खं गं घं ङं। यरलवशषसहोम्।ॐ नमो भगवर्ते रुद्राय। पुर्वाङ्गरुद्राय नमः।

> महादेवं महात्मानं महापातकनाशनम्। महापापहरं वन्दे मकाराय नमो नमः॥२॥

अपैत् मृत्युरमृतं न आगंन्वैवस्वतो नो अभंयं कृणोतु। पुर्णं वनस्पतेरिवाभिनंः शीयता रियः स च तान्नः शचीपतिः।

(SOUTH)

चं छं जं झं ञं। यरलवशषसहोम्।ॐ नमो भगवते रुद्राय। दक्षिणाङ्गरुद्राय नमः।

> शिवं शान्तं जगन्नाथं लोकानुग्रहकारणम्। शिवमेकं परं वन्दे शिकाराय नमो नमः॥३॥

ऊर्ध्वलिङ्गाय नमः। हिरण्याय नमः। हिरण्यलिङ्गाय नमः। सुवर्णाय नमः। सुवर्णलिङ्गाय नमः। दिव्याय नमः। दिव्यलिङ्गाय नमः। भवाय नमः। भवलिङ्गाय नमः। शर्वाय नमः। शर्वलिङ्गाय नमः। शिवाय नमः। शिवलिङ्गाय नमः। ज्वलाय नमः। ज्वललिङ्गाय नमः। आत्माय नमः। आत्मिलिङ्गाय नमः। परमाय नमः। परमलिङ्गाय नमः। एतथ्सोमस्यं सुर्यस्य सर्वलिङ्गः स्थापयति पाणिमन्नं पवित्रम।

टं ठं डं ढं णं। यरलवशषसहोम्।ॐ नमो भगवर्ते रुद्राय। पश्चिमाङ्गरुद्राय नमः।

(WEST)

वाहनं वृषभो यस्य वास्किः कण्ठभूषणम।

वामे शक्तिधरं वन्दे वकाराय नमो नमः॥४॥

यो रुद्रो अुग्रौ यो अपसु य ओषंधीषु यो रुद्रो विश्वा भुवंनाऽऽविवेश तस्मै रुद्राय नमों अस्तु॥

(NORTH)

तं थं दं धं नं। यरलवशषसहोम्।ॐ नमो भगवर्ते रुद्राय। उत्तराङ्गरुद्राय नमः।

> यत्र कुत्र स्थितं देवं सर्वव्यापिनमीश्वरम्। यिल्रङ्गं पूजयेन्नित्यं यकाराय नमो नमः॥५॥

प्राणानां ग्रन्थिरसि रुद्रो मां विशान्तकः। तेनान्नेनांप्यायस्व॥ नमो रुद्राय विष्णवे मृत्यूंमें पाहि।

(UPWARDS)

पं फं बं भं मं। यरलवशषसहोम्।ॐ नमो भगवर्ते रुद्राय। ऊर्ध्वाङ्गरुद्राय नमः।

॥पञ्चाङ्गमुखन्यासः रावणोक्ता पञ्चमुखप्रार्थना-सहितम्॥

तत्पुरुषाय विद्महें महादेवायं धीमहि। तन्नों रुद्रः प्रचोदयाँत्॥

संवर्ताग्नि-तटित्प्रदीप्त-कनक-प्रस्पर्धि-तेजोरुणम् गम्भीरध्वनि-सामवेदजनकं ताम्राधरं सुन्दरम्। अर्धेन्दद्यति-लोल-पिङ्गल-जटाभार-प्रबोद्धोदकम् वन्दे सिद्धसरासरेन्द्रनमितं पर्वं मुखं शलिनः॥

अघोरेंभ्योऽथ घोरेंभ्यो घोरघोरंतरेभ्यः।

ॐ नमो भगवते रुद्राय। पूर्वाङ्गमुखाय नमः। (EAST)

- " सर्वेभ्यः सर्वशर्वेभ्यो नमस्ते अस्तु रुद्ररूपेभ्यः॥

कालाभ्रभ्रमराञ्जन-द्युतिनिभं व्यावृत्तपिङ्गक्षणम् कर्णोद्धासित-भोगिमस्तकमणि-प्रोद्धिन्नदंष्ट्राङ्कुरम्। सर्पप्रोतकपाल-शुक्तिशकल-व्याकीर्णताशेखरम् वन्दे दक्षिणमीश्वरस्य वदनं चाथर्वनादोदयम्॥ ॐ नमो भगवर्ते रुद्राय। दक्षिणाङ्गमुखाय नमः। (SOUTH)

स्द्योजातं प्रंपद्यामि स्द्योजाताय वै नमो नर्मः।
भवे भवे नाति भवे भवस्व माम्। भ्वोद्भवाय नर्मः॥
प्रालेयाचलिमन्दुकुन्द-धवलं गोक्षीरफेनप्रभम्
भस्माभ्यङ्गमनङ्गदेहदहन-ज्वालावली-लोचनम् ।
विष्णु-ब्रह्म-मरुद्गणार्चितपदं ऋग्वेदनादोदयम्
वन्देऽहं सकलं कलङ्करिहतं स्थाणोर्मुखं पश्चिमम्॥
ॐ नमो भगवते रुद्राय। पश्चिमाङ्गमुखाय नमः। (WEST)

ॐ नमो भगवतें रुद्राय। पश्चिमाङ्गमुखाय नमः। (WEST)

वामदेवाय नमों ज्येष्ठाय नमः श्रेष्ठाय नमों रुद्राय नमः कालाय

नमः कलंविकरणाय नमो बलविकरणाय नमो बलाय नमो

बलप्रमथनाय नमः सर्वभूतदमनाय नमों मनोन्मनाय नमः॥

गौरं कुङ्कमपङ्कितं सुतिलकं व्यापाण्डुमण्डस्थलम्

श्रूविक्षेप-कटाक्षवीक्षण-लसत्-संसक्तकर्णोत्पलम्।

स्निग्धं बिम्बफलाधरं प्रहसितं नीलालकालङ्कृतम्

वन्दे याजुषवेदघोषजनकं वक्रं हरस्योत्तरम्॥

ॐ नमो भगवते रुद्राय। उत्तराङ्गमुखाय नमः। (NORTH)

ईशानः सर्वविद्यानामिश्वरः सर्वभूतानां ब्रह्माधिपतिब्र्रह्मणोऽधिपतिब्र्रह्मां शिवो में अस्तु सदाशिवोम्॥ व्यक्ताव्यक्तनिरूपितं च परमं षट्गिंशतत्त्वाधिकम् तस्मादुत्तर-तत्त्वमक्षरमिति ध्येयं सदा योगिभिः। ओङ्कारादि समस्तमन्त्रजनकं सूक्ष्मातिसूक्ष्मं परम् वन्दे पश्चममीश्वरस्य वदनं खव्यापि तेजोमयम॥

ॐ नमो भगवते रुद्राय। ऊर्ध्वाङ्गमुखाय नमः। (UPWARDS)

॥ केशादिपादान्त (प्रथमो) न्यासः॥

या ते रुद्र शिवा तुनूरघोराऽपांपकाशिनी। तयां नस्तुनुवा शन्तंमया गिरिंशन्ताभिचांकशीहि॥ शिखाये नमः॥ (TUFT)

अस्मिन् मंहृत्यंर्ण्वं ऽन्तरिक्षे भवा अधि। तेषा १ सहस्रयोजनेऽवधन्वांनि तन्मसि॥

शिरसे नमः॥ (TOP OF HEAD)

सहस्राणि सहस्रशो ये रुद्रा अधि भूम्याम्। तेषार् सहस्रयोजनेऽव्धन्वानि तन्मसि॥ ललाटाय नमः॥ (FOREHEAD) हु॰्सः शुंचिषद्वसुंरन्तरिक्ष्मद्धोतां वेदिषदतिंथिर्दुरोण्सत्। नृषद्वंरसदंत्सद्धोम्सद्जा गोजा ऋत्जा अंद्रिजा ऋतं बृहत्॥ भुवोर्मध्याय नमः॥ (MIDDLE OF EYEBROWS)

त्र्यंम्बकं यजामहे सुगृन्धिं पुंष्टिवर्धनम्। उर्वारुकिमेव बन्धंनान्मृत्योर्मुक्षीय माऽमृतात्॥ नेत्राभ्यां नमः॥ (EYES)

नमः स्रुत्याय च पथ्याय च नमः काट्याय च नीप्याय च नमः सूद्याय च सर्स्याय च नमो नाद्यायं च वैश्वन्तायं च। कर्णाभ्यां नमः॥ (EARS)

मा नंस्तोके तनेये मा न आयुंषि मा नो गोषु मा नो अश्वेषु रीरिषः।

वीरान्मा नो रुद्र भामितोऽवंधीर्ह्विष्मंन्तो नमंसा विधेम ते॥

नासिकायै¹ नमः॥ (NOSE)

अवृतत्य धनुस्त्व सहंस्राक्ष शतेंषुधे॥ निशीर्य शल्यानां मुखां शिवो नः सुमनां भव। मुखाय नमः॥ (FACE)

नीलंग्रीवाः शितिकण्ठाः शुर्वा अधः, क्षंमाचराः। तेषार्थं सहस्रयोजनेऽवधन्वानि तन्मसि॥

 $^{^1}$ नासिकाभ्यां

कण्ठाय नमः॥ (NECK)

नीर्लग्रीवाः शितिकण्ठा दिवर् रुद्रा उपेश्रिताः। तेषार् सहस्रयोजनेऽवधन्वांनि तन्मसि॥ उपकण्ठाय नमः॥ (LOWER NECK)

नमस्ते अस्त्वायुंधायानांतताय धृष्णवें। उभाभ्यांमुत ते नमों बाहुभ्यां तव धन्वंने॥ बाहुभ्यां नमः॥ (SHOULDERS)

या ते हेतिर्मीं दुष्टम् हस्ते बुभूवं ते धर्नुः। तयाऽस्मान् विश्वतस्त्वमंयक्ष्मया परिन्धुज॥ उपबाहुभ्यां नमः॥ (ELBOW TO WRIST)

परिं णो रुद्रस्यं हेतिर्वृणक्तु परिं त्वेषस्यं दुर्मृतिरंघायोः। अवं स्थिरा मुघवंद्र्यस्तनुष्व मीढ्वंस्तोकाय तनयाय मृडय॥ मणिबन्धाभ्यां नमः॥ (WRISTS)

ये तीर्थानि प्रचरन्ति सृकावन्तो निष्क्षिणं। तेषारे सहस्रयोजनेऽवधन्वानि तन्मसि॥ हस्ताभ्यां नमः॥ (HANDS)

सुद्योजातं प्रपद्यामि सुद्योजाताय वै नमो नर्मः। भवे भवे नाति भवे भवस्व माम्। भवोद्भवाय नर्मः॥ अङ्गुष्ठाभ्यां नमः॥ (ROLL RING FINGERS ON THUMBS) वामदेवाय नमों ज्येष्ठाय नमें श्रेष्ठाय नमों रुद्राय नमः कालाय नमः कलंविकरणाय नमो बलंविकरणाय नमो बलाय नमो बलंप्रमथनाय नमः सर्वभूतदमनाय नमों मुनोन्मनाय नमः॥ तर्जनीभ्यां नमः॥ (ROLL THUMBS ON INDEX FINGERS)

अघोरैभ्योऽथ घोरैभ्यो घोरघोरंतरेभ्यः।

सर्वैभ्यः सर्वशर्वैभ्यो नमंस्ते अस्तु रुद्ररूपेभ्यः॥

मध्यमाभ्यां नमः॥ (ROLL THUMBS ON MIDDLE FINGERS)

तत्पुरुषाय विदाहें महादेवायं धीमहि। तन्नों रुद्रः प्रचोदयाँत॥

अनामिकाभ्यां नमः॥ (ROLL THUMBS ON RING FINGERS)

ईशानः सर्वविद्यानामीश्वरः सर्वभूतानां ब्रह्माधिपतिब्रह्मणो-

ऽधिपतिर्ब्रह्मां शिवो में अस्तु सदाशिवोम्॥

कनिष्ठिकाभ्यां नमः॥ (ROLL THUMBS ON LITTLE FINGERS)

नमो हिरण्यबाहवे हिरण्यवर्णाय हिरण्यरूपाय हिरण्यपतये-ऽम्बिकापतय उमापतये पशुपतये नमो नमः॥

करतलकरपृष्ठाभ्यां नमः॥(RUB PALMS OVER ONE ANOTHER, FRONT

AND BACK)

नमों वः किर्िकेभ्यों देवाना १ हृदंयेभ्यः॥

हृदयाय नमः॥ (HEART)

नमों गणेभ्यों गणपंतिभ्यश्च वो नमंः॥

पृष्ठाय नमः॥ (BACK)

नमुस्तक्षंभ्यो रथकारेभ्यंश्च वो नर्मः॥

कक्षाभ्यां नमः॥ (ARMPIT TO WAIST)

नमो हिरंण्यबाहवे सेनान्थे दिशां च पत्रेये नर्मः॥ पार्श्वाभ्यां नमः॥ (TRUNK)

विज्यं धर्नुः कप्रदिनो विश्लेल्यो बार्णवा । उत। अनेशन्नस्येषेव आभुरेस्य निषङ्गर्थिः॥

जठराय नमः॥ (STOMACH)

हि्र्ण्युगर्भः समंवर्तताग्रे भूतस्यं जातः पित्रिकं आसीत्। सदांधार पृथिवीं द्यामुतेमां कस्मैं देवायं ह्विषां विधेम॥ नाभ्ये नमः॥ (NAVEL)

मीढुंष्टम् शिवंतम शिवो नः सुमनां भव। पुरमे वृक्ष आयुंधं निधाय कृत्तिं वसान् आ चंरु पिनांकं बिभ्रदा गहि॥

कट्यै नमः॥ (WAIST)

ये भूतानामधिपतयो विशिखासः कपूर्दिनः।

तेषार् सहस्रयोजनेऽवधन्वांनि तन्मसि॥

गुह्माय नमः॥ (UPPER REPRODUCTIVE ORGANS)

ये अन्नेषु विविध्यंन्ति पात्रेषु पिबंतो जनान्।

तेषा 🖟 सहस्रयोज्ने ऽव्धन्वांनि तन्मसि॥

अण्डाभ्यां नमः॥ (LOWER REPRODUCTIVE ORGANS)

स शिरा जातवेदा अक्षरं पर्मं प्दम्।

वेदांना १ शिरंसि माता आयुष्मन्तं करोतु माम्॥

अपानाय नमः॥ (ANUS)

मा नों महान्तंमुत मा नों अर्भुकं मा न उक्षंन्तमुत मा नं उक्षितम्। मा नों वधीः पितरं मोत मातरंं प्रिया मा नंस्तनुवों रुद्र रीरिषः॥

ऊरुभ्यां नमः॥ (THIGHS)

एष ते रुद्रभागस्तं जुंषस्व तेनांवसेनं परो मूर्जवतोऽतीृह्यवंततधन्वा पिनांकहस्तः कृतिंवासाः॥

जानुभ्यां नमः॥ (KNEES)

जानुम्या नमः॥ (KNEES)

स्रमृष्ट्रजिथ्सोम्पा बांहुश्र्ध्यूर्ध्वधंन्वा प्रतिहिताभिरस्ता। बृहंस्पते परिंदीया रथेन रक्षोहाऽमित्रार्थं अपबार्धमानः॥

जङ्गाभ्यां नमः॥ (KNEE TO ANKLES)

विश्वं भूतं भुवंनं चित्रं बंहुधा जातं जायंमानं च यत्। सर्वो ह्येष रुद्रस्तस्मैं रुद्राय नमों अस्तु॥

गुल्फाभ्यां नमः॥ (ANKLES)

ये पृथां पंथिरक्षंय ऐलबृदा यृव्युधंः।

तेषा ५ सहस्रयोज्ने ऽवधन्वांनि तन्मसि॥

पादाभ्यां नमः॥ (FEET)

अध्यंवोचदधिवुक्ता प्रंथमो दैव्यों भिषक्।

अही ईश्च सर्वां अम्भय्-न्थ्सर्वाश्च यातुधान्यः॥

कवचाय हुम्॥ (cross hands across chest with tips of fingers touching shoulders)

नमों बिल्मिने च कव्चिने च नमः श्रुतायं च श्रुतस्नायं च॥ उपकवचाय हुम्॥ (REPEAT THE ABOVE AT ELBOW LEVEL)

नमों अस्तु नीलंग्रीवाय सहस्राक्षायं मीुदुषें।

अथो ये अस्य सत्वानोऽहं तेभ्योऽकरं नर्मः॥

नेत्रत्रयाय वौषट्॥ (TOUCH INDEX, MIDDLE, RING FINGERSACROSS

THE THREE EYES)

प्र मुंश्च धन्वंनुस्त्वमुभयोगिर्ह्नियोज्यीम्।

याश्चं ते हस्त इषंवः परा ता भंगवो वप॥

अस्राय फट्॥ (slap indexand middle fingers of right hand

ON LEFT PALM)

य पुतावन्तश्च भूया रसश्च दिशों रुद्रा वितस्थिर।

तेषा ५ सहस्रयोजनेऽवधन्वांनि तन्मसि॥

इति दिग्बन्धः॥ (SNAP MIDDLE AND THUMB WITH CLICKING SOUNDS

AROUND SELF)

॥ मूर्घादिपादान्त दशाक्षरी दशाङ्ग (द्वितीयो) न्यासः॥

ॐ मुर्प्ने नमः। नं नासिकाय² नमः। मों ललाटाय नमः। भं मुखाय नमः। गं कण्ठाय नमः। वं हृदयाय नमः। तें दक्षिणहस्ताय नमः। रुं वामहस्ताय नमः। द्रां नाभ्ये नमः। यं पादाभ्यां नमः।

॥पादादिमूर्घान्त पञ्चाङ्ग (तृतीयो) न्यासः॥

सद्योजातं प्रंपद्यामि सद्योजाताय वै नमो नर्मः। भवे भवे नाति भवे भवस्व माम्। भवोद्धवाय नर्मः॥ पादाभ्यां नमः॥

वामदेवाय नमों ज्येष्ठाय नमंः श्रेष्ठाय नमों रुद्राय नमः कालाय नमुः कलंविकरणायु नमो बलंविकरणाय नमो बलाय नमो बलंप्रमथनाय नमः सर्वभृतदमनाय नमो मनोन्मंनाय नमेः॥ ऊरुभ्यां नमः॥

अघोरैभ्योऽथ घोरैभ्यो घोरघोरंतरेभ्यः। सर्वेभ्यः सर्वशर्वेभ्यो नमंस्ते अस्तु रुद्ररूपेभ्यः॥ हृदयाय नमः॥

तत्पुरुंषाय विद्महें महादेवायं धीमहि। तन्नों रुद्रः प्रचोदयाँत्॥

²नासिकाभ्यां

मुखाय नमः॥

ईशानः सर्वविद्यानामीश्वरः सर्वभृतानां ब्रह्माधिपतिर्ब्रह्मणो-ऽधिपतिर्ब्रह्मां शिवो में अस्त सदाशिवोम॥ हंस हंस मुर्धे नमः॥

॥ हंसगायत्री ॥

अस्य श्री हंसगायत्री महामन्त्रस्य। अव्यक्त परब्रह्म ऋषिः। अव्यक्त गायत्री छुन्दः। परमहंसो देवता॥ हंसां बीजम्। हंसीं शक्तिः। हंस् कीलकम॥

परमहंस-प्रसाद-सिद्धार्थे जपे विनियोगः॥

हंसां अङ्गष्ठाभ्यां नमः। हंसीं तर्जनीभ्यां नमः। हंस्ं मध्यमाभ्यां नमः। हंसैं अनामिकाभ्यां नमः। हंसौं कनिष्ठिकाभ्यां नमः। हंसः करतलकरपृष्ठाभ्यां नमः। हंसां हृदयाय नमः। हंसीं शिरसे स्वाहा। हंसुं शिखाये वषट्। हंसें कवचाय हम्। हंसों नेत्रत्रयाय वौषट्। हंसः अस्त्राय फट्। भूर्भुवस्सुवरोम् इति दिग्बन्धः॥ ॥ध्यानम्॥

गमागमस्थं गमनादिशून्यं चिद्रपदीपं तिमिरापहारम्। पश्यामि ते सर्वजनान्तरस्थं नमामि हंसं परमात्मरूपम्॥

हंसहंसात् परमहंसः सोऽहं हंसः॥

हुंस हुंसाय विद्महें परमहुंसाय धीमहि। तन्नों हंसः प्रचोदयाँत्॥

(एवं त्रिः)

हंस हंसेति यो ब्रूयाद्धंसो नाम सदाशिवः। एवं न्यासविधिं कृत्वा ततः सम्पुटमारभेत्॥

॥दिक् सम्पुटन्यासः॥

ॐ भूर्भुवः सुवरोम्।
[ॐ] लं। त्रातार्मिन्द्रंमिवृतार्मिन्द्रः हवेहवे सुहवः शूर्मिन्द्रम्।
हुवे नु शृकं पुंरुहूतमिन्द्रः स्वस्ति नो मघवा धात्विन्द्रः॥
लं भूर्भुवः सुवंः। इन्द्राय वज्रहस्ताय सुराधिपतय ऐरावतवाहनाय
साङ्गाय सायुधाय सशक्तिपरिवाराय सर्वालङ्कारभूषिताय
उमामहेश्वरपार्षदाय नमः।

पूर्वदिग्भागे ललाटस्थाने लं इन्द्राय नमः। इन्द्रः सुप्रीतो वरदो भवतु॥ [इन्द्रः संरक्षतु॥]

ॐ भूर्भुवः सुव्रोम्। [नं] रं। त्वन्नो अग्ने वर्रुणस्य विद्वान् देवस्य हेडोऽवं यासिसीष्ठाः। यजिष्ठो वहिंतमः शोश्चानो विश्वा द्वेषार्रस्म प्रमुमुग्ध्यस्मत्॥ रं भूर्भुवः सुवंः। अग्नये शक्तिहस्ताय तेजोऽधिपतयेऽजवाहनाय साङ्गाय सायुधाय सशक्तिपरिवाराय सर्वालङ्कारभूषिताय उमामहेश्वरपार्षदाय नमः।

ॐ भूर्भुवः सुवरोम्।

[मों] हं। सुगं नः पन्थामभंयं कृणोतु। यस्मिन्नक्षंत्रे यम एति राजाः।

यस्मिन्नेनम्भ्यषिश्चन्त देवाः। तदस्य चित्र ह्विषां यजाम॥ हं भूर्भुवः सुवंः। यमाय दण्डहस्ताय धर्माधिपतये महिषवाहनाय साङ्गाय सायुधाय सशक्तिपरिवाराय सर्वालङ्कारभूषिताय उमामहेश्वरपार्षदाय नमः।

दक्षिणदिग्भागे कर्णयोः स्थाने हं यमाय नमः। यमः सुप्रीतो वरदो भवतु॥ [यमः संरक्षतु॥] ॥३॥

ॐ भूर्भुवः सुवरोम्।

[भं] षं। असुन्वन्त्मयंजमानमिच्छ स्तेनस्येत्यां तस्कंर्स्यान्वेषि। अन्यम्स्मिदंच्छ् सा तं इत्या नमों देवि निर्ऋते तुभ्यंमस्तु॥ षं भूर्भुवः सुवंः। निर्ऋतये खङ्गहस्ताय रक्षोधिपतये नरवाहनाय साङ्गाय सायुधाय सशक्तिपरिवाराय सर्वालङ्कारभूषिताय उमामहेश्वरपार्षदाय नमः। निर्ऋतिदिग्भागे मुखस्थाने षं निर्ऋतये नमः। निर्ऋतिः

सुप्रीतो वरदो भवतु॥ [निर्ऋतिः संरक्षतु॥]

|| & ||

ॐ भूर्भुवः सुव्रोम्।

[गं] वं। तत्त्वां यामि ब्रह्मणा वन्दंमान्स्तदा शाँस्ते यजंमानो हिविर्भिः।

- अहंडमानो वरुणेह बोध्युर्रुशश्स् मा न आयुः प्रमोंषीः॥ वं भूर्भुवः सुवंः। वरुणाय पाशहस्ताय जलाधिपतये मकरवाहनाय साङ्गाय सायुधाय सशक्तिपरिवाराय सर्वालङ्कारभूषिताय उमामहेश्वरपार्षदाय नमः।

पश्चिमदिग्भागे बाह्वोः स्थाने वं वरुणाय नमः। वरुणः सुप्रीतो वरदो भवत्॥ [वरुणः संरक्षत्॥]॥५॥

वरदा भवतु॥ [वरुणः सरक्षतु। ॐ भूर्भुवः सुवरोम्।

ॐ भूभुवः सुव्राम्। [वं] यं। आ नों नियुद्धिः शतिनींभिरध्वरम्। सहस्रिणींभिरुपंयाहि

युज्ञम्। वार्यो अस्मिन् ह्विषिं मादयस्व। यूयं पात स्वस्तिभिः सदां नः॥ यं भूर्भुवः सुवंः। वायवे साङ्कुशध्वजहस्ताय प्राणाधिपतये मृगवाहनाय साङ्गाय सायुधाय सशक्तिपरिवाराय सर्वालङ्कार-भृषिताय उमामहेश्वरपार्षदाय नमः।

वायव्यदिग्भागे नासिकास्थाने³ यं वायवे नमः। वायुः सुप्रीतो

³नासिकयोः स्थाने

11 3 11

वरदो भवतु॥ [वायुः संरक्षतु॥] ॐ भूर्भुवः सुवरोम्।

[तें] सं। वयर सोम ब्रते तर्व। मनस्तुनूषु बिभ्रंतः। प्रजावन्तो अशीमहि॥

पृजावन्ता अशामाह॥ सं भूर्भुवः सुर्वः। सोमाय अमृतकलशहस्ताय नक्षत्राधिपतये अश्ववाहनाय साङ्गाय सायुधाय सशक्तिपरिवाराय सर्वालङ्कार-भूषिताय उमामहेश्वरपार्षदाय नमः।

उत्तरदिग्भागे हृदयस्थाने सं सोमाय नमः। सोमः सुप्रीतो वरदो भवतु॥ [सोमः संरक्षतु॥] ॥७॥

ॐ भूर्भुवः सुवरोम्। [रुं] शं। (ऋक्) तमीशाँनुं जगंतस्तस्थुष्स्पतिम्ं। धियुं जिन्वमवंसे हूमहे व्यम्।

पूषा नो यथा वेदंसामसंद्वृधे रंक्षिता पायुरदंब्धः स्वस्तयै॥ शं भूर्भुवः सुवंः। ईशानाय त्रिशूलहस्ताय भूताधिपतये वृषभवाहनाय साङ्गाय सायुधाय सशक्तिपरिवाराय सर्वालङ्कार-भूषिताय उमामहेश्वरपार्षदाय नमः।

ईशानिदग्भागे नाभिस्थाने शं ईशानाय नमः। ईशानः सुप्रीतो वरदो भवतु॥ [ईशानः संरक्षतु॥] ॥८॥ ॐ भूर्भुवः सुवरोम्। [द्रां] खं। (ऋक्) अस्मे रुद्रा मेहना पर्वतासो वृत्रहत्ये भर्रहृतौ

सुजोषाः ।

यः शंसंते स्तुवते धायिं पुज्र इन्द्रंज्येष्ठा अस्माँ अंवन्तु देवाः॥
खं भूर्भुवः सुवंः। ब्रह्मणे पद्महस्ताय विद्याधिपतये हंसवाहनाय
साङ्गाय सायुधाय सशक्तिपरिवाराय सर्वालङ्कारभूषिताय
उमामहेश्वरपार्षदाय नमः।

ऊर्ध्वदिग्भागे मूर्प्निस्थाने खं ब्रह्मणे नमः। ब्रह्मा सुप्रीतो वरदो भवतु॥ [ब्रह्मा संरक्षतु॥]॥९॥

ॐ भूर्भुवः सुव्रोम्।

[यं] हीं। स्योना पृथिवि भवाऽनृक्षरा निवेशनी।

यच्छानः शर्म सुप्रथाः॥

हीं भूर्भुवः सुर्वः। विष्णवे चक्रहस्ताय नागाधिपतये गरुडवाहनाय साङ्गाय सायुधाय सशक्तिपरिवाराय सर्वालङ्कारभूषिताय उमामहेश्वरपार्षदाय नमः।

अधोदिग्भागे पादयोः स्थाने हीं विष्णवे नमः। विष्णुः सुप्रीतो वरदो भवतु॥ [विष्णुः संरक्षतु॥]॥१०॥

॥ षोडशाङ्गरौद्रीकरणम्॥

ॐ भूर्भुवः सुवंः। ॐ अं। नमः शम्भवे च मयोभवे च नमः शङ्करायं च मयस्करायं च नमः शिवायं च शिवतराय च॥ विभूरंसि प्रवाहंणो रौद्रेणानींकेन पाहि माँऽग्ने पिपृहि मा मा मा हि॰सीः॥ अं [ॐ] भूर्भुवः सुवरोम्। शिखास्थाने रुद्राय नमः॥१॥

ॐ भूर्भुवः सुवंः। ॐ आं। नर्मः शम्भवं च मयोभवं च नर्मः

शङ्करायं च मयस्करायं च नमंः शिवायं च शिवतराय च॥ विह्निरिस हव्यवाहंनो रौद्रेणानींकेन पाहि माँऽग्ने पिपृहि मा मा मां हि सीः॥ आं [ॐ] भूर्भुवः सुवरोम्। शिरस्थाने रुद्राय नमः॥२॥ ॐ भूर्भुवः सुवंः। ॐ इं। नमंः शम्भवें च मयोभवें च नमंः शङ्करायं च मयस्करायं च नमंः शिवायं च शिवतराय च॥

श्वात्रोंऽसि प्रचेता रौद्रेणानींकेन पाहि माँऽग्ने पिपृहि मा मा मां हि॰सीः॥ इं [ॐ] भूर्भुवः सुवरोम्। मूर्प्निस्थाने रुद्राय नमः॥३॥ ॐ भूर्भुवः सुवंः। ॐ ईं। नमंः शम्भवें च मयोभवें च नमंः शङ्करायं च मयस्करायं च नमंः शिवायं च शिवतराय च॥

शङ्कराय च मयस्कराय च नमः शिवाय च शिवतराय च॥
तुथोऽसि विश्ववेदा रौद्रेणानीकेन पाहि माँऽग्ने पिपृहि मा मा
मां हि॰सीः॥ ईं [ॐ] भूर्भुवः सुवरोम्। ललाटस्थाने रुद्राय
नमः॥४॥

ॐ शर्माः सर्वत ॐ उंग्रास्ति स्वरोते च स्वरोते च स्वरोते च

ॐ भूर्भुवः सुवंः। ॐ उं। नमः शम्भवं च मयोभवं च नमः शङ्करायं च मयस्करायं च नमः शिवायं च शिवतंराय च॥ उशिगंसि कवी रौद्रेणानींकेन पाहि माँऽग्ने पिपृहि मा मा मां हि॰सीः॥ उं [ॐ] भूर्भुवः सुवरोम्। नेत्रयोः⁴ स्थाने रुद्राय नमः॥५॥

ॐ भूर्भुवः सुवंः। ॐ ऊं। नमः शम्भवं च मयोभवं च नमः शङ्करायं च मयस्करायं च नमः शिवायं च शिवतंराय च॥ अङ्घारिरिस् बम्भारी रौद्रेणानींकेन पाहि मांऽग्ने पिपृहि मा मा मां हि॰सीः॥ ऊं [ॐ] भूर्भुवः सुवरोम्। कर्णयोः स्थाने रुद्राय नमः॥६॥

ॐ भूर्भुवः सुवंः। ॐ ऋं। नमंः शम्भवं च मयोभवं च नमंः शङ्करायं च मयस्करायं च नमंः शिवायं च शिवतंराय च॥ अवस्युरंसि दुवंस्वान् रौद्रेणानींकेन पाहि माँउग्ने पिपृहि मा मा मा हि॰सीः॥ ऋं [ॐ] भूर्भुवः सुवरोम्। मुखस्थाने रुद्राय नमः॥७॥

ॐ भूर्भुवः सुवंः। ॐ ऋं। नमंः शम्भवं च मयोभवं च नमंः शङ्करायं च मयस्करायं च नमंः शिवायं च शिवतराय च॥ शुन्थ्यूरंसि मार्जालीयो रौद्रेणानींकेन पाहि माँऽग्ने पिपृहि मा मा मां हि॰सीः॥ ऋं [ॐ] भूर्भुवः सुवरोम्। कण्ठस्थाने रुद्राय नमः॥८॥

ॐ भूर्भुवः सुवंः। ॐ लं। नमंः शुम्भवें च मयो्भवें च नमंः

 $^{^4}$ भू

शङ्करायं च मयस्करायं च नमंः शिवायं च शिवतंराय च॥ सम्राडंसि कृशानू रौद्रेणानींकेन पाहि माँऽग्ने पिपृहि मा मा मां हि॰सीः॥ लं [ॐ] भूर्भुवः सुवरोम्। बाह्वोः स्थाने रुद्राय नमः॥९॥

ॐ भूर्भुवः सुवंः। ॐ ॡं। नमंः शम्भवें च मयोभवें च नमंः शङ्करायं च मयस्करायं च नमंः शिवायं च शिवतंराय च॥ परिषद्योंऽसि पवंमानो रौद्रेणानींकेन पाहि माँऽग्ने पिपृहि मा मा मां हि॰सीः॥ ॡं [ॐ] भूर्भुवः सुवरोम्। हृदयस्थाने रुद्राय नमः॥१०॥

ॐ भूर्भुवः सुवंः। ॐ एं। नमंः शम्भवें च मयोभवें च नमंः शङ्करायं च मयस्करायं च नमंः शिवायं च शिवतंराय च॥ प्रतक्कांऽिस नमंस्वान रौद्रेणानींकेन पाहि माँऽग्ने पिपृहि मा मा मां हि॰सीः॥ एं [ॐ] भूर्भुवः सुवरोम्। नाभिस्थाने रुद्राय नमः॥११॥

ॐ भूर्भुवः सुवंः। ॐ ऐं। नमंः शम्भवें च मयोभवें च नमंः शङ्करायं च मयस्करायं च नमंः शिवायं च शिवतंराय च॥ असंम्मृष्टोऽसि हव्यसूदो रौद्रेणानींकेन पाहि माँऽग्ने पिपृहि मा मा मां हि॰सीः॥ ऐं [ॐ] भूर्भुवः सुवरोम्। कटिस्थाने रुद्राय नमः॥१२॥

ॐ भूर्भुवः सुवंः। ॐ ॐ। नर्मः शुम्भवं च मयोभवं च नर्मः

शङ्करायं च मयस्करायं च नमंः शिवायं च शिवतंराय च॥ ऋतथांमाऽसि सुवंज्योंती रौद्रेणानींकेन पाहि माँऽग्ने पिपृहि मा मां हि॰सीः॥ ॐ [ॐ] भूर्भुवः सुवरोम्। ऊरुस्थाने रुद्राय नमः॥१३॥
ॐ भूर्भुवः सुवंः। ॐ औं। नमंः शम्भवें च मयोभवें च नमंः

शङ्करायं च मयस्करायं च नर्मः शिवायं च शिवतंराय च॥ ब्रह्मंज्योतिरसि सुवंधामा रौद्रेणानींकेन पाहि माँऽग्ने पिपृहि मा मा मां हि॰सीः॥ औं [ॐ] भूर्भुवः सुव्रोम्। जानुस्थाने रुद्राय नमः॥१४॥

ॐ भूर्भुवः सुवेः। ॐ अं। नर्मः शम्भवे च मयोभवे च नर्मः शङ्करायं च मयस्करायं च नर्मः शिवायं च शिवतराय च॥ अजोंऽस्येकंपाद्रौद्रेणानींकेन पाहि मांऽग्ने पिपृहि मा मा मां हि॰सीः॥ अं [ॐ] भूर्भुवः सुवरोम्। जङ्घास्थाने रुद्राय नमः॥१५॥

ॐ भूर्भुवः सुवंः। ॐ अः। नमंः शुम्भवं च मयोभवं च नमंः शङ्करायं च मयस्करायं च नमंः शिवायं च शिवतंराय च॥ अहिंरिस बुध्नियो रौद्रेणानींकेन पाहि माँउग्ने पिपृहि मा मा मां हि॰सीः॥ अः [ॐ] भूर्भुवः सुवरोम्। पादयोः स्थाने रुद्राय नमः॥१६॥

त्वगस्थिगतैः सर्वपापैः प्रमुच्यते। सर्वभूतेष्वपराजितो भवति। ततो भूत-प्रेत-पिशाच-ब्रह्मराक्षस-यक्ष-यमदूत-शाकिनी-डाकिनी- सर्प-श्वापद-वृश्चिक-तस्कराद्युपद्रवाद्युपघाताः। सर्वे ज्वलन्तं पश्यन्तु। मां रक्षन्तु। यजमानं रक्षन्तु। सर्वान् महाजनान् रक्षन्तु॥

॥ गुह्यादि मस्तकान्तं षडङ्ग (चतुर्थो) न्यासः॥

मनो ज्योतिर्जुषतामाज्यं विच्छिन्नं यज्ञ सिम्मं देधातु। या इष्टा उषसो निम्रुचंश्च ताः सन्देधामि ह्विषा घृतेनं॥ गुह्याय नमः॥१॥

अबौंध्यग्निः स्मिधा जनांनां प्रतिं धेनुमिंवाऽऽयतीमुषासम्। यह्वा इंव प्रवयामुजिहांनाः प्रभानवंः सिस्रते नाकमच्छं॥ नाभ्यै नमः॥२॥

अग्निर्मूर्धा दिवः कुकुत्पतिः पृथिव्या अयम्। अपार रेतार्रसि जिन्वति॥ हृदयाय नमः॥३॥

मूर्धानं दिवो अंर्तिं पृथिव्या वैश्वान्रमृतायं जातम्ग्निम्। कवि॰ सम्राजमितिथें जनानामासन्ना पात्रं जनयन्त देवाः॥ कण्ठाय नमः॥४॥

मर्माणि ते वर्मभिष्छादयामि सोमंस्त्वा राजाऽमृतेनाभिवंस्ताम्। उरोर्वरीयो वरिवस्ते अस्तु जयंन्तं त्वामनुं मदन्तु देवाः॥ मुखाय नमः॥५॥ जातवेदा यदि वा पावकोऽसिं। वैश्वानरो यदि वा वैद्युतोऽसिं। शं प्रजाभ्यो यर्जमानाय लोकम्। ऊर्जं पुष्टिं ददंदभ्यावेवृथ्स्व॥ शिरसे नमः॥६॥

॥ आत्मरक्षा॥

(तैत्तिरीयब्राह्मणे अष्टकं – २/प्रश्नः – ३/अनुवाकः – ११) ब्रह्मौत्मुन्वदंसृजत। तदंकामयत। समात्मनां पद्येयेतिं। आत्मुन्नात्मृन्नित्यामंत्र्रयत। तस्मैं दश्म ह्तः प्रत्यंशृणोत्। स

दर्शहूतोऽभवत्। दर्शहूतो हु वै नामैषः। तं वा एतं दर्शहूत् क्ष्यात् सन्तम्। दर्शहोतेत्याचंक्षते प्रोक्षेण। प्रोक्षंप्रिया इव हि देवाः॥ आत्मुन्नात्मृन्नित्यामंत्र्रयत। तस्मै सप्तम हूतः प्रत्यंश्वणोत्। स स्प्तहूतोऽभवत्। स्प्तहूतो हु वै नामैषः। तं वा एत स्प्तप्तहूत् सन्तम्। स्प्तहोतेत्याचंक्षते प्रोक्षेण। प्रोक्षंप्रिया इव हि देवाः॥

आत्मन्नात्मन्नित्यामंत्रयत। तस्मैं षष्ठ हूतः प्रत्यंशृणोत्। स षड्ढूंतोऽभवत्। षड्ढूंतो ह् वै नामैषः। तं वा पृत १ षड्ढूंत १ सन्तम्। षड्ढोतेत्याचंक्षते प्रोक्षेण। प्रोक्षंप्रिया इव हि देवाः॥ आत्मन्नात्मन्नित्यामंत्रयत। तस्मै पश्चम १ हूतः प्रत्यंशृणोत्। स

आत्मुन्नात्मान्नत्यामन्नयता तस्म पञ्चम १ हूतः प्रत्यशृणात्। स पञ्चहूतोऽभवत्। पञ्चहूतो हु वै नामैषः। तं वा एतं पञ्चहूत् ५ सन्तम्। पश्चंहोतेत्याचंक्षते प्रोक्षंण। प्रोक्षंप्रिया इवृ हि देवाः॥ आत्मन्नात्मृन्नित्यामंत्रयत। तस्मैं चतुर्थ हृतः प्रत्यंशृणोत्। स चतुंर्हूतोऽभवत्। चतुंर्हूतो हृ वै नामैषः। तं वा एतं चतुंर्हूत् सन्तम्। चतुंर्हीतेत्याचंक्षते प्रोक्षंण। प्रोक्षंप्रिया इवृ हि देवाः॥ तमंत्रवीत्। त्वं वै मे नेदिष्ठ हृतः प्रत्यंश्रौषीः। त्वयैनानाख्यातार् इति। तस्मान्तु हैना् अस्रतंरहोतार् इत्याचंक्षते। तस्मांच्छुश्रूषुः पुत्राणा हृ हृद्यंतमः। नेदिष्ठो हृद्यंतमः। नेदिष्ठो ब्रह्मंणो भवति। य एवं वेदं। आत्मने नमः॥

॥ शिवसङ्कल्पः॥

येनेदं भूतं भुवंनं भविष्यत् परिंगृहीतम्मृतेन् सर्वम्। येनं यज्ञस्त्रायते सप्तहोता तन्मे मनः शिवसंङ्कल्पमंस्तु॥१॥

येन कर्माणि प्रचरंन्ति धीरा यतो वाचा मनंसा चारु यन्ति। यथ्सम्मित्मनुंसंयन्ति प्राणिनस्तन्मे मनः शिवसङ्कल्पमंस्तु॥२॥

येन् कर्माण्यपसो मनीषिणो यज्ञे कृण्वन्ति विदर्थेषु धीराः। यदंपूर्वं यक्षमन्तः प्रजानां तन्मे मनः शिवसंङ्कल्पमस्तु॥३॥

यत्प्रज्ञानंमुत चेतो धृतिंश्च यञ्चोतिंर्न्तर्मृतंं प्रजासुं। यस्मान्न

ऋते किं च न कर्म कियते तन्मे मनः शिवसंङ्कल्पमंस्तु॥४॥
सृषार्थिरश्वांनिव यन्मंनुष्यांत्रेनीयतेऽभीशृंभिर्वाजिनं इव।
हत्प्रतिष्ठं यदंजिरं जविष्ठं तन्मे मनः शिवसंङ्कल्पमंस्तु॥५॥
यस्मिनृचः साम यजूरेषि यस्मिन् प्रतिष्ठिता रथनाभाविवाराः।
यस्मिर्श्वेत्तर सर्वमोतं प्रजानां तन्मे मनः शिवसंङ्कल्पमंस्तु॥६॥
यदत्रं षष्ठं त्रिशतर् स्वीरं यज्ञस्यं गृह्यं नवनावमाय्यम्। दशं

पश्च त्रिष्शतं यत्परं च तन्मे मनः शिवसंङ्कल्पमंस्तु॥७॥ यज्ञाग्रंतो दूरमुदैति दैवं तदं सुप्तस्य तथैवैतिं। दूरङ्गमं ज्योतिषां ज्योतिरेकं तन्मे मनः शिवसंङ्कल्पमंस्तु॥८॥

येनेदं विश्वं जर्गतो बुभूव ये देवापि महुतो जातवेदाः। तदेवाग्निस्तमसो ज्योतिरेकं तन्मे मर्नः शिवसंङ्कल्पमंस्तु॥९॥

येन द्यौः पृंथिवी चान्तरिक्षं च ये पर्वताः प्रदिशो दिशंश्च। येनेदं जग्द्याप्तं प्रजानां तन्मे मनंः शिवसंङ्कल्पमंस्तु॥१०॥

ये मंनो हृदंयं ये चं देवा ये दिव्या आपो ये सूँर्यरिश्मः। ते श्रोत्रे चक्षुंषी सुश्चरंन्तुं तन्मे मनः शिवसंङ्कल्पमंस्तु॥११॥

अचिन्त्यं चाप्रमियं च व्यक्ताव्यक्तंपरं च यत्। सूक्ष्मांथ्सूक्ष्मतंरं ज्ञेयं तन्मे मर्नः शिवसंङ्कल्पमंस्तु॥१२॥ एकां च द्श शृतं चं सहस्रं चायुतं च नियुतं च प्रयुतं चार्बुदं च न्यंर्बुदं च समुद्रश्च मध्यं चान्तंश्च परार्धश्च तन्मे मनः शिवसंङ्कल्पमस्तु॥१३॥

ये पंश्च पृश्चाद्श शृत॰ सहस्रंमृयुतं न्यंर्बुदं च। ते अग्निचित्येष्टंकास्त॰ शरींरं तन्मे मर्नः शिवसंङ्कल्पमंस्तु॥१४॥

वेदाहमेतं पुरुषं महान्तमादित्यवेर्णं तमसः परेस्तात्। यस्य योनिं परिपश्यन्ति धीरास्तन्मे मनः शिवसंङ्कल्पमंस्तु॥१५॥

यस्येदं धीराः पुनन्तिं कुवयों ब्रह्माणंमेतं त्वां वृणत् इन्दुम्। स्थावरं जङ्गमं द्यौरांकाशं तन्मे मनः शिवसंङ्कल्पमंस्तु॥१६॥

परौत्परतेरं चैव यत्पराचैव यत्परम्। यत्परात्परतो ज्ञेयं तन्मे मनः शिवसंङ्कल्पमंस्तु॥१७॥

परौत्परतंरो ब्रह्मा तृत्परौत्पर्तो हंरिः। तृत्परोत्परंतोऽधीशस्तन्मे मर्नः शिवसंङ्कल्पमंस्तु॥१८॥

या वेदादिषुं गायत्री सर्वव्यापी महेश्वंरी। ऋग्यजुंः सामाथर्वैश्च तन्मे मनेः शिवसंङ्कल्पमंस्तु॥१९॥

यो वैं देवं मंहादेवं प्रणवं पर्मेश्वरम्। यः सर्वे सर्ववेदैश्च तन्मे मर्नः शिवसंङ्कल्पमंस्तु॥२०॥ ओङ्कारं प्रणंवात्मानं तन्मे मनः शिवसंङ्कल्पमंस्तु॥२१॥ योऽसौं सर्वेषुं वेदेषु पठातें ह्यज् इश्वंरः। अकायों निर्गुणो ह्यात्मा तन्मे मनः शिवसंङ्कल्पमंस्तु॥२२॥

प्रयंतः प्रणंवोङ्कारं प्रणवं पुरुषोत्तंमम्।

गोभिर्जुष्टं धर्नेन् ह्यायुंषा च बलेन च। प्रजयां पृशुभिः पुष्कराक्षं तन्मे मनः शिवसंङ्कल्पमंस्तु॥२३॥

देवतास्तत्रं मोदन्ते तन्मे मर्नः शिवसंङ्कल्पमंस्तु॥२४॥ विश्वतंश्वक्षुरुत विश्वतोमुखो विश्वतोहस्त उत विश्वतंस्पात्। सं बाह्भ्यां नर्मति सम्पतंत्रैर्द्यावांपृथिवी जनयन्देव एकस्तन्मे मर्नः

कैलांसशिखंरे रम्ये शङ्करंस्य शिवालंये।

शिवसंङ्कल्पमस्तु॥२५॥

त्र्यम्बकं यजामहे सुगृन्धिं पुष्टिवर्धनम्। उर्वा्रुकमिवं बन्धनान्मृत्योर्मुक्षीय माऽमृतात्तन्मे मनेः शिवसंङ्कल्पमंस्तु॥२६॥

चतुरों वेदानंधीयीत सर्वशांस्त्रम्यं विदः। इतिहासपुराणानां तन्मे मनः शिवसंङ्कल्पमंस्तु॥२७॥ मा नो महान्तंमुत मा नो अर्भकं मा न उक्षंन्तमुत मा नं उक्षितम्। मा नो वधीः पितरं मोत मातरं प्रिया मा नंस्तुन्वों रुद्र रीरिष्स्तन्मे मर्नः शिवसंङ्कल्पमंस्तु॥२८॥ मा नंस्तोके तनेये मा न आयुंषि मा नो गोषु मा नो अश्वेषु रीरिषः। वीरान्मा नो रुद्र भामितोऽवंधीर्ह्विष्मंन्तो नमंसा विधेम ते तन्मे मर्नः शिवसंङ्कल्पमंस्तु॥२९॥

> ऋतः सत्यं परं ब्रह्म पुरुषं कृष्णपिङ्गंलम्। ऊर्ध्वरेतं विरूपाक्षं विश्वरूपाय वै नमो नमस्तन्मे मनः शिवसंङ्कल्पमंस्तु॥३०॥

कद्रुद्राय प्रचेतसे मी॒दुष्टंमाय तव्यंसे। वो चेम शन्तंम १ हृदे। सर्वो ह्येष रुद्रस्तस्मै रुद्राय नमो अस्तु तन्मे मनः शिवसंङ्कल्पमंस्तु॥३१॥

ब्रह्मंजज्ञानं प्रथमं पुरस्ताद्विसीमृतः सुरुचो वेन आवः। सबुध्रियां उपमा अस्य विष्ठाः सृतश्च योनिमसंतश्च विवस्तन्मे मनः शिवसंङ्कल्पमंस्तु॥३२॥

यः प्राणितो निमिषतो महित्वैक इद्राजा जगेतो बुभूवं। य ईशें अस्य द्विपद्श्वतुष्पदः कस्मै देवायं हविषां विधेम् तन्मे मनः शिवसंङ्कल्पमंस्तु॥३३॥

य औत्मदा बंलुदा यस्य विश्वं उपासंते प्रशिषं यस्यं देवाः। यस्यं छायाऽमृतं यस्यं मृत्युः कस्मै देवायं ह्विषां विधेम् तन्मे मनः शिवसंङ्कल्पमंस्तु॥३४॥
यो रुद्रो अग्नौ यो अपसु य ओषंधीषु यो रुद्रो विश्वा
भवनाऽऽविवेश तस्मै रुद्राय नमो अस्त तन्मे मनः

भुवनाऽऽविवेश तस्मैं रुद्राय नमों अस्तु तन्मे मनः शिवसंङ्कल्पमंस्तु॥३५॥

गुन्धद्वारां दुराधर्षां नित्यपुष्टां करीषिणींम्। ईश्वरीर्रं सर्वभूतानां तामिहोपेह्वये श्रियं तन्मे मनः शिवसंङ्कल्पमंस्तु॥३६॥

य इद शिवंसङ्कल्प स्वाध्यायंन्ति ब्राह्मंणाः। ते परं मोक्षं गमिष्यन्ति तन्मे मनः शिवसंङ्कल्पमंस्तु॥ हृदयाय नमः॥

॥पुरुषसूक्तम्॥

ॐ सहस्रंशीर्षा पुरुषः। सहस्राक्षः सहस्रंपात्। स भूमिं विश्वतो वृत्वा। अत्यंतिष्ठद्दशाङ्गुलम्॥ पुरुष पुवेद सर्वम्। यद्भूतं यच् भव्यम्। उतामृत्त्वस्येशांनः। यदन्नेनातिरोहंति॥ पुतावांनस्य महिमा। अतो ज्याया ईश्च पूरुषः।

पादौंऽस्य विश्वां भूतानिं। त्रिपादंस्यामृतंं दिवि॥ त्रिपादूर्ध्व उदैत्पुरुंषः। पादौंऽस्येहाऽऽभंवात्पुनंः। ततो विश्वङ्कांत्रामत्। साशनान्शने अभि॥ तस्माँद्विराडंजायत। विराजो अधि पूर्रेषः। स जातो अत्यंरिच्यत। पश्चाद्धिमियों पुरः॥

यत्पुरुषेण ह्विषां। देवा यज्ञमतंन्वत। वसन्तो अस्यासीदाज्यम्। ग्रीष्म इध्मः श्ररद्धविः॥ सप्तास्यांऽऽसन्परिधयः। त्रिः सप्त समिधः कृताः। देवा यद्यज्ञं तंन्वानाः। अबंध्रन्पुरुषं पृशुम्॥ तं युज्ञं बर्हिष् ग्रीक्षन्। पुरुषं जातमंग्रतः।

तेनं देवा अयंजन्त। साध्या ऋषंयश्च ये॥ तस्माँ द्यज्ञार्थ्यं वृहुतः। सम्भृतं पृषदाज्यम्। पृशू शस्ता श्लेके वायव्यान्। आरुण्यान्ग्राम्याश्च ये॥ तस्माँ द्यज्ञार्थ्यं वृहुतंः। ऋचः सामानि जिज्ञरे। छन्दा शिस जिज्ञिरे तस्माँत्।

यजुस्तस्मांदजायत॥ तस्मादश्वां अजायन्त। ये के चोंभ्यादंतः। गावों ह जिज्ञेर तस्माँत्। तस्माँज्ञाता अंजावयंः॥ यत्पुरुंषुं व्यंदधुः। कृतिधा व्यंकल्पयन्। मुखं किमंस्य कौ बाहू। कावूरू पादांवुच्येते॥ ब्राह्मणौंऽस्य मुखंमासीत्। बाहू राजन्यः कृतः।

ऊरू तदंस्य यद्वैश्यंः। पुद्धाः शूद्रो अंजायत॥ चुन्द्रमा मनसो जातः। चक्षोः सूर्यो अजायत। मुखादिन्द्रश्चाग्निश्चं। प्राणाद्वायुरंजायत॥ नाभ्या आसीदन्तरिक्षम्। शीष्णी द्यौः समंवर्तत। पुद्धां भूमिर्दिशः श्रोत्रात्। तथां लोकाः अंकल्पयन्॥

वेदाहमेतं पुरुषं महान्तम्। आदित्यवंणं तमंसस्तु पारे॥ सर्वाणि

रूपाणि विचित्य धीरंः। नामानि कृत्वाऽभिवद्न् यदास्ते॥ धाता पुरस्ताचमुदाज्हारं। श्राकः प्रविद्वान्प्रदिश्रश्चतंस्रः। तमेवं विद्वानमृतं इह भवित। नान्यः पन्था अयेनाय विद्यते॥ युज्ञेनं युज्ञमंयजन्त देवाः। तानि धर्माणि प्रथमान्यांसन्। ते हु नाकं महिमानंः सचन्ते। यत्र पूर्वे साध्याः सन्ति देवाः॥

शिरसे स्वाहा॥

॥ उत्तरनारायणम्॥

अद्भः सम्भूतः पृथिव्यै रसाँच। विश्वकर्मणः समंवर्तताधि। तस्य त्वष्टां विदर्धद्रूपमेति। तत्पुरुंषस्य विश्वमार्जान्मग्रे॥ वेदाहमेतं पुरुंषं महान्तम्। आदित्यवंणं तमंसः परंस्तात्। तमेवं विद्वानमृतं इह भंवति। नान्यः पन्थां विद्यतेयंऽनाय॥ प्रजापंतिश्चरति गर्भे अन्तः। अजायंमानो बहुधा विजायते।

तस्य धीराः परिजानित् योनिम्। मरीचीनां प्दिमिच्छन्ति वेधसंः॥ यो देवेभ्य आतंपित। यो देवानां पुरोहितः। पूर्वो यो देवेभ्यो जातः। नमो रुचाय ब्राह्मये॥ रुचं ब्राह्मं जनयंन्तः। देवा अग्रे तदंब्रुवन्। यस्त्वैवं ब्राह्मणो विद्यात्। तस्यं देवा अस्न वशे॥ हीश्चं ते लुक्मीश्च पत्र्यो। अहोरात्रे पार्श्वे। नक्षंत्राणि रूपम्। अश्विनो व्यात्तम्। इष्ट मंनिषाण। अमुं मंनिषाण। सर्वं मनिषाण॥ शिखायै वषट्॥

॥ अप्रतिरथम्॥

(तैत्तिरीयसंहितायां काण्डः - ४/प्रश्नः - ६/अनुवाकः - ४)

आृशुः शिशांनो वृष्भो न युध्मो घंनाघुनः क्षोभंणश्चर्षणीनाम्। सङ्कन्दंनोऽनिमिष एंकवीरः शतर सेनां अजयत् साकमिन्द्रंः। सङ्कन्दंनेनानिमिषेणं जिष्णुनां युत्कारेणं दुश्च्यवनेनं धृष्णुनां। तदिन्द्रेण जयत तथ्संहध्वं युधों नर् इषुंहस्तेन वृष्णां। स इषुंहस्तैः सनिषिङ्गिभिवंशी सङ्स्रष्टा स युध इन्द्रो गणेनं। सुरसृष्टुजिथ्सोम्पा बांहुशध्यूर्ध्वधंन्वा प्रतिहिताभिरस्ता। बृहंस्पते परिं दीया रथेन रक्षोहाऽमित्रार्ं अपबार्धमानः। प्रभञ्जन्थ्सेनाः प्रमृणो युधा जयंत्रस्माकंमेध्यविता रथांनाम्। गोत्रभिदं गोविदं वर्ज्रबाहुं जयन्तुमज्मं प्रमृणन्तुमोर्जसा। इम॰ संजाता अनुं वीरयध्वमिन्द्रर् सखायोऽनु सर रंभध्वम्। बलविज्ञायः स्थविंरः प्रवींरः सहंस्वान् वाजी सहंमान उग्रः।

अभिवीरो अभिसंत्त्वा सहोजा जैत्रंमिन्द्र रथमा तिष्ठ गोवित्। अभि गोत्राणि सहंसा गाहंमानोऽदायो वीरः शतमंन्युरिन्द्रंः। दुश्चवनः पृंतनाषाडंयुध्यौऽस्माक् सेनां अवतु प्र युध्सु। इन्द्रं आसां नेता बृह्स्पतिर्दक्षिणा यज्ञः पुर एंतु सोमः। देवसेनानांमभिभञ्जतीनां जयंन्तीनां मुरुतो युन्त्वग्रै। इन्द्रंस्य वृष्णो वर्रुणस्य राज्ञं आदित्यानां मुरुता शर्ध उग्रम्। महामंनसां भुवनच्यवानां घोषो देवानां जयंतामुदंस्थात्। अस्माक्मिन्द्रः समृतेषु ध्वजेष्वस्माकं या इषंवस्ता जयन्तु।

मघवन्नायुंधान्युत् सत्त्वंनां मामकानां महा रसि। उद्देत्रहन् वाजिनां वाजिनान्युद्रथानां जयंतामेतु घोषंः। उप प्रेत् जयंता नरः स्थिरा वंः सन्तु बाहवंः। इन्द्रों वः शर्म यच्छत्त्वनाधृष्या यथाऽसंथ। अवंसृष्टा

अस्माकं वीरा उत्तरे भवन्त्वस्मानुं देवा अवता हवेषु। उद्धेर्षय

सन्तु बाहवः। इन्द्रा वः शम यच्छत्त्वनाधृष्या यथाऽसथ। अवसृष्टा परा पत् शरंत्र्ये ब्रह्मंस॰शिता।

गच्छामित्रान् प्रविश् मैषां कं चनोच्छिंषः। मर्माणि ते वर्मभिश्छादयामि सोमंस्त्वा राजाऽमृतेनाभिवंस्ताम्। उरोवंरीयो वरिवस्ते अस्तु जयंन्तं त्वामनं मदन्तु देवाः। यत्रं बाणाः सम्पतंन्ति कुमारा विशिखा इंव। इन्द्रों नस्तत्रं वृत्रहा विश्वाहा शर्मं यच्छतु॥ कवचाय हुम्॥

॥ प्रतिपूरुषम् (सं०)॥

(तैत्तिरीयसंहितायां काण्डः - १/प्रश्नः - ८/अनुवाकः - ६)

प्रतिपूरुषमेकंकपालान्निर्वपत्येकमतिरिक्तं यावंन्तो गृह्याः स्मस्तेभ्यः कर्मकरं पश्ना । शर्मासि शर्म यर्जमानस्य शर्म मे यच्छैकं एव रुद्रो न द्वितीयांय तस्थ आखुस्तें रुद्र पशुस्तं जुंषस्वैष तें रुद्र भागः सह स्वस्राऽम्बिकया तं ज्ञुंषस्व भेषजं गवेऽश्वांय पुरुषाय भेषजमथीं अस्मभ्यं भेषुज स्मुभेषजुं यथाऽसंति। सुगं मेषायं मेष्यां अवाम्ब रुद्रमंदिमह्यवं देवं त्र्यम्बकम्। यथां नः श्रेयंसः कर्द्यथां नो वस्यंसः कर्द्यथां नः पशुमतः कर्द्यथां नो व्यवसाययाँत्। त्र्यम्बकं यजामहे सुगन्धिं पुंष्टिवर्धनम्। उर्वारुकिमंव बन्धंनान्मृत्योर्मुक्षीय माऽमृतांत्॥ एष ते रुद्रभागस्तं जुंपस्व तेनावसेनं पूरो मूर्जवतोऽतीह्यवंततधन्वा पिनांकहस्तुः कृत्तिंवासाः॥

॥ प्रतिपूरुषम् (ब्रा०)॥

(तैत्तिरीयब्राह्मणे अष्टकं - १/प्रश्नः - ६/अनुवाकः - १०)

प्रतिपूरुषमेकंकपालान्निर्वपति। जाता एव प्रजा रुद्रान्निरवंदयते। एकुमतिरिक्तम्। जुनिष्यमांणा एव प्रजा रुद्रान्निरवंदयते। एकंकपाला भवन्ति। एकुधैव रुद्रं निरवंदयते। नाभिघांरयति।

यदंभिघारयेंत्। अन्तरवचारिण र्रं रुद्रं कुर्यात्। एकोल्मुकेनं यन्ति। तिद्ध रुद्रस्यं भागधेयम्। इमां दिशं यन्ति। एषा वै रुद्रस्य दिक्। स्वायांमेव दिशि रुद्रं निरवंदयते। रुद्रो वा अपूशुकाया आहंत्यै नातिष्ठत। असौ ते पृशुरिति निर्दिशेद्यं द्विष्यात्। यमेव द्वेष्टिं। तमंस्मै पशुं निर्दिशति। यदि न द्विष्यात्। आखुस्ते पशुरितिं ब्रूयात्। न ग्राम्यान् पृशून् हिनस्ति। नाऽऽरण्यान्। चतुष्पथे जुंहोति। एष वा अंग्नीनां पड्ढीशो नामं। अग्निवत्येव जुंहोति। मध्यमेनं पर्णेनं जुहोति। सुग्ध्येषा। अथो खलुं। अन्तमेनैव होत्व्यम्। अन्तत एव रुद्रं निरवंदयते। एष ते रुद्र भागः सह स्वस्नाऽम्बिंकयेत्यांह। शरद्वा अस्याम्बिंका स्वसां। तया वा एष हिनस्ति। यर हिनस्ति। तयेवैनर् सह शंमयति। भेषुजं गवु इत्याह। यावंन्त एव ग्राम्याः पशर्वः। तेभ्यों भेषजं करोति। अवाम्ब रुद्रमंदिमहीत्यांह। आशिषंमेवैतामाशास्ते। त्र्यम्बकं यजामह इत्याह। मृत्योर्मुक्षीय माऽमृतादिति वावैतदाह। उर्त्किरन्ति। भगस्य लीफ्सन्ते। मूर्ते कृत्वाऽऽसंजन्ति। यथा जर्नं यतेंऽवसं करोतिं। तादगेव तत्। एष तें रुद्र भाग इत्यांह निरवंत्यै। अप्रंतीक्षमायंन्ति। अपः परिषिश्चति। रुद्रस्यान्तर्हित्यै। प्र वा एतेंस्मालोकाच्यंवन्ते। ये त्र्यंम्बकेश्चरंन्ति। आदित्यं चुरुं पुनरेत्य निर्वपति। इयं वा अदितिः। अस्यामेव प्रतितिष्ठन्ति। नेत्रत्रयाय वौषट्॥

॥ शतरुद्रीयम् (सं०)॥

(तैत्तिरीयसंहितायां काण्डः - १/प्रश्नः - ३/अनुवाकः - १४)

त्वमंग्ने रुद्रो असुंरो महो दिवस्त्व शर्धो मारुंतं पृक्ष ईिशिषे। त्वं वातैररुणैर्यांसि शङ्गयस्त्वं पूषा विधतः पांसि नु त्मनां। आ वो राजांनमध्वरस्यं रुद्र होतार सत्ययज् रेरोदंस्योः। अग्निं पुरा तंनिय्लोर्चित्ताद्धिरंण्यरूप्मवंसे कृणुध्वम्। अग्निरहोता नि षंसादा यजीयानुपस्थे मातुः सुरुभावं लोके। युवां कविः पुंरुनिष्ठ ऋतावां धर्ता कृष्टीनामुत मध्यं इद्धः।

साध्वीमंकर्वेववीतिं नो अद्य युज्ञस्यं जिह्नामंविदाम् गृह्यांम्। स आयुराऽगांध्सुर्भिर्वसांनो भुद्रामंकर्वेवहूंतिं नो अद्य। अर्कन्दद्ग्निः स्तुनयंत्रिव द्यौः क्षामा रेरिहद्वीरुधंः समुञ्जन्न। सुद्यो जंज्ञानो वि हीमिद्धो अख्यदा रोदसी भानुनां भात्यन्तः। त्वे वसूनि पुर्वणीक होतर्दोषा वस्तोरेरिरे युज्ञियांसः।

क्षामेव विश्वा भुवंनानि यस्मिन्थ्स सौभंगानि दिधेरे पांवके। तुभ्यं ता अङ्गिरस्तम् विश्वाः सुक्षितयः पृथंक्। अग्ने कामाय येमिरे। अश्याम् तं काममग्ने तवोत्यंश्यामं र्यि रंयिवः सुवीरम्। अश्याम् वाजमिभ वाजयंन्तोऽश्यामं द्युम्नमंजराऽजरंन्ते। श्रेष्ठं पुनस्ते प्राण आयंति परा यक्ष्मरं सुवामि ते। आयुर्दा अंग्ने हिवषों जुषाणो घृतप्रंतीको घृतयोनिरेधि। घृतं पीत्वा मधु चारु गव्यं पितेवं पुत्रम्भिरंक्षतादिमम्।
तस्मै ते प्रतिहर्यते जातंवेदो विचंर्षणे। अग्ने जनांमि सुष्टुतिम्। दिवस्परिं प्रथमं जंज्ञे अग्निर्स्मद्वितीयं परिं जातवेदाः। तृतीयंमपस् नृमणा अजंस्वमिन्धांन एनं जरते स्वाधीः। शुचिंः

पावक् वन्द्योऽग्ने बृहद्विरोचसे। त्वं घृतेभिराहुंतः। दृशानो रुका उर्व्या व्यंद्यौदुर्मर्षमार्युः श्रिये रुचानः। अग्निर्मृतो

वसों पुरुस्पृहर्ं र्यिम्। स श्विंतानस्तंन्यत् रोचन्स्था अजरेभिनानदद्भियविष्ठः। यः पांवकः पुरुतमः पुरूणि पृथून्यग्निरंनुयाति भवन्नं। आयुष्टे विश्वतों दधद्यमुग्निवरिण्यः।

अभवद्वयोभिर्यदेनं द्यौरजंनयथ्सुरेताः। आ यदिषे नृपतिं तेज आनुद्धृचि रेतो निषिक्तं द्यौर्भीकें। अग्निः शर्थमनवद्यं युवानः स्वाधियं जनयथ्सूदयंच। स तेजीयसा मनसा त्वोतं उत शिक्ष स्वपृत्यस्यं शिक्षोः। अग्ने रायो नृतंमस्य प्रभूंतौ भूयामं ते सुष्टुतयंश्च वस्वंः। अग्ने सहंन्तमा भेर द्युम्नस्यं प्रासहां रियम्।

विश्वा यश्चर्षणीरुभ्यांसा वाजेषु सासहंत्। तमंग्ने पृतना सहर्

र्यि र संहस्व आ भंर। त्व र हि सृत्यो अद्भुतो दाता वार्जस्य गोमंतः। उक्षान्नांय वृशान्नांय सोमंपृष्ठाय वृधसें। स्तोमैंविधेमाग्नयें। वृद्या हि सूनो अस्यद्मसद्वां चृत्रे अग्निर्जुनुषाऽज्माऽन्नम्। स त्वं नं ऊर्जसन् ऊर्जं धा राजेंव जेरवृके क्षेष्यन्तः।

अग्न आयू १ पि पवस् आ सुवोर्जिमिषं च नः। आरे बांधस्व दुच्छुनाँम्। अग्ने पवंस्व स्वपां अस्मे वर्चः सुवीर्यम्। दधत्पोष १ रियं मियं। अग्ने पावक रोचिषां मृन्द्रयां देव जिह्नयां। आ देवान् विक्षे यिक्षं च। स नः पावक दीदिवोऽग्ने देवा १ इहाऽऽवंह। उपं यज्ञ १ ह्विश्चं नः। अग्निः शुचिं व्रततमः शुचिर्विप्रः शुचिंः कृविः। शुचीं रोचत् आहुंतः। उदंग्ने शुचंयस्तवं शुक्रा भ्राजंन्त ईरते। तव ज्योती १ ष्यर्चयः॥

॥ शतरुद्रीयम् (ब्रा०)॥

(तैत्तिरीयब्राह्मणे काठके प्रश्नः - २/अनुवाकः - २)

त्वमंग्ने रुद्रो असुंरो महो दिवः। त्वर शर्धो मारुतं पृक्ष ईशिषे। त्वं वातैररुणैर्यासि शङ्गयः। त्वं पूषा विध्तः पासि नु त्मनाँ। देवां देवेषुं श्रयध्वम्। प्रथंमा द्वितीयेषु श्रयध्वम्। द्वितीयास्तृतीयेषु श्रयध्वम्। तृतीयाश्चतुर्थेषुं श्रयध्वम्। चृतुर्थाः पंश्वमेषुं श्रयध्वम्। पृश्चमाः षृष्ठेषुं श्रयध्वम्॥ षृष्ठाः संप्तमेषुं श्रयध्वम्। स्प्तमा

40

पश्चाङ्गम्

अंष्टमेषुं श्रयध्वम्। अष्टमा नंवमेषुं श्रयध्वम्। नवमा दंशमेषुं श्रयध्वम्। दशमा एंकादशेषुं श्रयध्वम्। एकादशा द्वांदशेषुं श्रयध्वम्। द्वादशास्त्रंयोदशेषुं श्रयध्वम्। त्रयोदशाश्चंतुर्दशेषुं श्रयध्वम्। चतुर्दशाः पंश्वदशेषुं श्रयध्वम्। पश्चदशाः षोंडशेषुं श्रयध्वम्॥ षोडशाः संप्तद्शेषुं श्रयध्वम्। स्प्तद्शा अष्टाद्शेषुं श्रयध्वम्। अष्टादशा एंकान्नविर्शेषुं श्रयध्वम्। एकान्नविर्शा विर्शेषुं श्रयध्वम्। विरशा एंकविरशेषुं श्रयध्वम्। एकविरशा द्वांविरशेषुं श्रयध्वम्। द्वावि शास्त्रं योवि श्रंषु श्रयध्वम्। त्रयोवि शाश्चं तुर्वि श्रेषुं श्रयध्वम्। चतुर्वि शाः पश्चिवि शोषुं श्रयध्वम्। पश्चवि शाः षंड्वि १ शेषुं श्रयध्वम्॥ षड्वि १ शाः संप्तवि १ शेषुं श्रयध्वम्। सप्तवि १ शा अंष्टावि रशेषुं श्रयध्वम्। अष्टाविरशा एंकान्नत्रिरशेषुं श्रयध्वम्। एकान्नत्रि शास्त्रि श्रेषुं श्रयध्वम्। त्रि श्रा एंकत्रि श्रेषुं श्रयध्वम्। एकत्रि शा द्वांत्रि शेषुं श्रयध्वम्। द्वात्रि शास्त्रंयस्त्रि शेषुं श्रयध्वम्। देवाँस्रिरेकादशास्त्रिस्नंयस्त्रि॰शाः। उत्तंरे भवत। उत्तरवर्त्मान उत्तरसत्वानः। यत्काम इदं जुहोमि। तन्मे

॥पञ्चाङ्गम्॥

समृध्यताम्। वयः स्याम पत्यो रयीणाम्। भूर्भ्वः स्वः स्वाहा॥

हु भः शुंचिषद्वसुंरन्तरिक्षसद्धोतां वेदिषदितिंथिर्दुरोण्सत्। नृषद्वंरसदंतसद्धोंमसद्जा गोजा ऋतंजा अंद्रिजा ऋतं बृहत्॥

ॐ भूर्भुवस्सुवरोमिति दिग्बन्धः॥ अस्त्राय फट्॥

प्रतिद्वर्ष्णुः स्तवते वीर्याय। मृगो न भीमः कुंच्रो गिरिष्ठाः। यस्योरुषुं त्रिषु विक्रमणेषु। अधिक्षियन्ति भुवनानि विश्वा॥ व्र्यम्बकं यजामहे सुगुन्धिं पृष्टिवर्धनम्। उर्वारुकिमिव बन्धनान्मृत्योमृक्षीय माऽमृतात्॥ तथ्मवितुर्वृणीमहे। व्यं देवस्य भोजनम्। श्रेष्ठ सर्वधातमम्। तुरं भगस्य धीमहि॥ विष्णुर्योनिं कल्पयतु। त्वष्टां रूपाणिं पिश्शतु। आसिश्चत् प्रजापंतिः। धाता गर्भं दधातु ते॥

॥ अष्टाङ्ग-नमस्काराः॥

हिर्ण्यगर्भः समंवर्तताग्रें भूतस्यं जातः पितरिकं आसीत्। सदांधार पृथिवीं द्यामुतेमां कस्मैं देवायं हिवर्षा विधेम॥ [उरसा] उमामहेश्वराभ्यां नमः॥१॥

यः प्राणितो निमिषतो महित्वैक इद्राजा जगेतो बुभूवं। य ईशें अस्य द्विपद्श्वतुंष्पदः कस्मै देवायं हिवषां विधेम॥ [शिरसा] उमामहेश्वराभ्यां नमः॥२॥ ब्रह्मंजज्ञानं प्रंथमं पुरस्ताद्विसीमृतः सुरुची वेन आंवः। सबु्ध्रियां उपमा अस्य विष्ठाः सृतश्च योनिमसंतश्च विवंः॥१॥ [दृष्ट्या] उमामहेश्वराभ्यां नमः॥३॥

मही द्यौः पृथिवी च न इमं युज्ञं मिंमिक्षताम्। पिपृतान्नो भरीमभिः॥ [मनसा] उमामहेश्वराभ्यां नमः॥४॥

उपंश्वासय पृथिवीमुत द्यां पुंरुत्रा तें मनुतां विष्ठितं जगंत्। स दुन्दुभे सजूरिन्द्रेण देवैर्दूराद्दवीयो अपंसेध शत्रून्॥ [वचसा] उमामहेश्वराभ्यां नमः॥५॥

अग्ने नयं सुपर्था राये अस्मान् विश्वानि देव वयुनानि विद्वान्। युयोध्यंस्मञ्जंहराणमेनो भूयिष्ठां ते नमं उक्तिं विधेम॥ [पद्माम्] उमामहेश्वराभ्यां नमः॥६॥

या तें अग्ने रुद्रिया तुनूस्तयां नः पाहि तस्याँस्ते स्वाहाँ॥ [कराभ्याम्] उमामहेश्वराभ्यां नमः॥७॥

ड्मं यंमप्रस्तरमाहि सीदाऽङ्गिरोभिः पितृभिः संविदानः। आत्वा मन्नाः कविश्वस्ता वहन्त्वेना राजन् हृविषां मादयस्व॥ [कर्णाभ्याम्] उमामहेश्वराभ्यां नमः॥८॥

॥ लघुन्यासे श्री रुद्रध्यानम्॥

अथाऽऽत्मानं शिवात्मानं श्री रुद्र रूपं ध्यायेत्॥

शुद्धस्फटिकसङ्काशं त्रिनेत्रं पश्चवऋकम्। गङ्गाधरं दशभुजं सर्वाभरणभूषितम्॥

नीलग्रीवं शशाङ्काङ्कं नागयज्ञोपवीतिनम्। व्याघ्रचर्मोत्तरीयं च वरेण्यमभयप्रदम्॥

कमण्डल्बक्षसूत्राणां धारिणं शूलपाणिनम्। ज्वलन्तं पिङ्गलजटाशिखामुद्योतधारिणम्॥

वृषस्कन्धसमारूढम् उमादेहार्धधारिणम्। अमृते नाप्नुतं शान्तं दिव्यभोगसमन्वितम्॥

दिग्देवता समायुक्तं सुरासुरनमस्कृतम्। नित्यं च शाश्वतं शृद्धं ध्रुवमक्षरमव्ययम्॥

सर्वव्यापिनमीशानं रुद्रं वै विश्वरूपिणम्। एवं ध्यात्वा द्विजः सम्यक् ततो यजनमारभेत्॥

अथातो रुद्र स्नानार्चनाभिषेकविधिं व्याख्यास्यामः। आदित एव तीर्थे स्नात्वा उदेत्य शुचिः प्रयतो ब्रह्मचारी शुक्कवासा ईशानस्य प्रतिकृतिं कृत्वा तस्य दक्षिणप्रत्यग्देशे देवाभिमुखः स्थित्वा आत्मनि देवताः स्थापयेत्॥

॥ लघुन्यासे देवता-स्थापनम्॥

प्रजनने ब्रह्मा तिष्ठतु। पादयोर्विष्णुस्तिष्ठतु। हस्तयोर्हरस्तिष्ठतु। काह्वोरिन्द्रस्तिष्ठतु। जठरे अग्निस्तिष्ठतु। हृदये शिवस्तिष्ठतु। कण्ठे वसवस्तिष्ठन्तु। वक्रे सरस्वती तिष्ठतु। नासिकयोर्वायुस्तिष्ठतु। नयनयोश्चन्द्रादित्यौ तिष्ठेताम्। कर्णयोरिश्वनौ तिष्ठेताम्। ललाटे रुद्रास्तिष्ठन्तु। मूर्ध्र्यादित्यास्तिष्ठन्तु। शिरिस महादेवस्तिष्ठतु। शिखायां वामदेवस्तिष्ठतु। पृष्ठे पिनाकी तिष्ठतु। पुरतः शूली तिष्ठतु। पार्श्वयोः शिवाशङ्करौ तिष्ठेताम्। सर्वतो वायुस्तिष्ठतु। ततो बहिः सर्वतोऽग्निज्वालामाला-परिवृतस्तिष्ठतु। सर्वेष्वङ्गेषु सर्वा देवता यथास्थानं तिष्ठन्तु। मां रक्षन्तु। [सर्वान् महाजनान् सकुटुम्बं रक्षन्तु॥]

अग्निर्मे वाचि श्रितः। वाग्घदंये। हृदंयं मियं। अहम्मृतें। अमृतं ब्रह्मंणि। (जिह्ना)

वायुर्में प्राणे श्रितः। प्राणो हृदये। हृदयं मिया अहम्मृतें। अमृतं ब्रह्मणि। (नासिका)

सूर्यों मे चक्षुंषि श्रितः। चक्षुर्हृदये। हृदयं मियं। अहम्मृतें। अमृतं ब्रह्मंणि। (नेत्रे)

चन्द्रमां मे मर्निसि श्रितः। मनो हृदये। हृदयं मिया अहम्मृते। अमृतं ब्रह्मणि। (वक्षः) दिशों में श्रोत्रें श्रिताः। श्रोत्र हदंये। हदंयं मिये। अहममृतें। अमृतं ब्रह्मणि। (श्रोत्रे)

आपों मे रेतंसि श्रिताः। रेतो हृदये। हृदयं मियं। अहम्मृतें। अमृतं ब्रह्मणि। (गुह्मम्)

पृथिवी मे शरीरे श्रिता। शरीर्ष् हदेये। हदंयं मियं। अहम्मृतें। अमृतं ब्रह्मणि। (शरीरम्)

ओ्ष्धिवनस्पृतयों में लोमंसु श्रिताः। लोमांनि हृदये। हृदयं मिये। अहम्मृतें। अमृतं ब्रह्मणि। (लोमानि) इन्द्रों मे बलें श्रितः। बलुर् हृदये। हृदयं मिये। अहम्मृतें। अमृतं

ब्रह्मणि। (बाहू) पर्जन्यों मे मूर्प्नि श्रितः। मूर्धा हृदंये। हृदंयं मियं। अहम्मृतें। अमृतं

वृज्या न नूषि । शूरा नूषा ६ प्या ६ प्या नाषा जुहनुनुता जुनुत् ब्रह्मणि। (शिरः) ईशांनो मे मुन्यौ श्रितः। मुन्युर्ह्रदेये। हृदंयं मियं। अहमुमृतैं।

अमृतं ब्रह्मणि। (हृदयम्) आत्मा मं आत्मिनं श्रितः। आत्मा हृदये। हृदयं मियं। अहम्मृतं। अमृतं ब्रह्मणि। (हृदयम्)

पुनर्म आत्मा पुनरायुरागाँत्। पुनः प्राणः पुनराकूतमागाँत्। वैश्वानरो रिश्मिभिवावधानः। अन्तस्तिष्ठत्वमृतस्य गोपाः॥ (सर्वाण्यङ्गानि संस्पृश्य स्थापनं कृत्वा मानसैराराधयेत्॥)

॥ आत्मपूजा॥

आराधितो मनुष्यैस्त्वं सिद्धैर्देवासुरादिभिः। आराधयामि भक्त्या त्वाऽनुग्रहाण महेश्वर॥

॥कलशेषु साम्बपरमेश्वर ध्यानम्॥

ध्यायेन्निरामयं वस्तुं सर्गस्थितिलयादिकम्। निर्गुणं निष्कलं नित्यं मनोवाचामगोचरम्॥१॥ गङ्गाधरं शशिधरं जटामकुटशोभितम्। श्वेतभृतित्रिपुण्डेण विराजितललाटकम्॥२॥ लोचनत्रयसम्पन्नं स्वर्णकुण्डलशोभितम। स्मेराननं चतुर्बाहुं मुक्ताहारोपशोभितम्॥३॥ अक्षमालां सुधाकुम्भं चिन्मयीं मुद्रिकामपि। पुस्तकं च भुजैर्दिव्यैर्दधानं पार्वतीपतिम्॥४॥ श्वेताम्बरधरं श्वेतं रत्नसिंहासनस्थितम्। सर्वाभीष्टप्रदातारं वटमूलनिवासिनम्॥५॥ वामाङ्कसंस्थितां गौरीं बालार्कायुतसन्निभाम्। जपाकुस्मसाहस्रसमानश्रियमीश्वरीम् सवर्णरत्नखचितमक्टेन विराजिताम्॥६॥ ललाटपट्टसंराजत्संलग्नतिलकाश्चिताम् । राजीवायतनेत्रान्तां नीलोत्पलदलेक्षणाम्॥७॥ सन्तप्तहेमखचित ताटङ्काभरणान्विताम्। ताम्बूलचर्वणरतरक्तजिह्वाविराजिताम् ॥८॥

पताकाभरणोपेतां मुक्ताहारोपशोभिताम्। स्वर्णकङ्कणसंयुक्तैश्चतुर्भिर्बाहुभिर्युताम् ॥९॥

सुवर्णरत्नखचित-काश्चीदामविराजिताम् । कदलीलिलितस्तम्भ-सन्निभोरुयुगान्विताम्॥१०॥ श्रिया विराजितपदां भक्तत्राणपरायणाम्। अन्योन्याश्चिष्टहृद्वाह् गौरीशङ्करसंज्ञकम्॥११॥

सनातनं परं ब्रह्म परमात्मानमव्ययम्। आवाहयामि जगतामीश्वरं परमेश्वरम्॥१२॥

मङ्गलायतनं देवं युवानमित सुन्दरम्। ध्यायेत्कल्पतरोर्मूले सुखासीनं सहोमया॥१३॥ आगच्छाऽऽगच्छ भगवन् देवेश परमेश्वर। सचिदानन्द भृतेश पार्वतीश नमोऽस्तु ते॥१४॥

॥षोडशोपचार पूजा॥

नर्मस्ते रुद्र मृन्यवं उतो त् इषंवे नर्मः। नर्मस्ते अस्तु धन्वने बाहुभ्यांमुत ते नर्मः॥ ॐ हीं नृमः शिवायं। सुद्योजातं प्रपद्यामि।

या त इषुं शिवतंमा शिवं बुभूवं ते धनुं। शिवा शंर्व्यां या तव तयां नो रुद्र मृडय॥ ॐ हीं नुमः शिवायं। सुद्योजाताय वै नमो नमः। आसनं समर्पयामि॥२॥

या तें रुद्र शिवा तुनूरघोराऽपांपकाशिनी। तयां नस्तुनुवा शन्तंमया गिरिशन्ताभिचांकशीहि॥ ॐ हीं नुमः शिवायं। भवे भवे नातिं भवे भवस्व माम्। पादयोः पाद्यं समर्पयामि॥३॥

यामिषुं गिरिशन्त हस्ते बिभुर्घ्यस्तेवे। शिवां गिरित्र तां कुरु मा हिर्ंसीः पुरुषं जगत्॥ ॐ ह्रीं नुमः शिवायं। भ्वोद्भवाय नर्मः॥ अर्घ्यं समर्पयामि॥४॥

शिवेन वर्चसा त्वा गिरिशाच्छांवदामसि। यथां नः सर्वृमिञ्जगंदयुक्ष्म र सुमना असंत्॥ ॐ ह्रीं नुमः शिवायं। वामदेवाय नर्मः। आचमनीयं समर्पयामि॥५॥

अध्यंवोचदिधवृक्ता प्रंथमो दैव्यो भिषक्। अही ईश्च सर्वाञ्चम्भय-न्थ्सर्वाश्च यातुधान्यः॥ ॐ हीं नुमः शिवायं। ज्येष्ठाय नर्मः। मधुपर्कं समर्पयामि॥६॥

असौ यस्ताम्रो अंरुण उत बुभुः सुमङ्गलंः। ये चेमा रुद्रा

अभितों दिक्षु श्रिताः संहस्रशोऽवैषा है हेर्ड ईमहे॥ ॐ हीं नुमः शिवायं। श्रेष्ठाय नर्मः। स्नानं समर्पयामि। स्नानानन्तरम् आचमनीयं समर्पयामि॥७॥

असौ योंऽवसर्पति नीलंग्रीवो विलोहितः। उतैनं गोपा अंदश्त्रदंशत्रुदहार्यः। उतैनं विश्वां भूतानि स दृष्टो मृंडयाति नः॥ ॐ हीं नुमः शिवायं। रुद्राय नमः। वस्रोत्तरीयं समर्पयामि॥८॥

नमों अस्तु नीलंग्रीवाय सहस्राक्षायं मी्दुषें। अथो ये अस्य सत्वानोऽहं तेभ्योंऽकरं नमंः॥ ॐ ह्रीं नमः शिवायं। कालाय नमंः। यज्ञोपवीताभरणानि समर्पयामि॥९॥

प्र मृंश्च धन्वंनस्त्वमुभयोरार्ह्नियोर्ज्याम्। याश्चं ते हस्त इषंवः परा ता भंगवो वप॥ ॐ हीं नमः शिवायं। कलंविकरणाय नमः। दिव्यपरिमलगन्धान् धारयामि। गन्धस्योपरि अक्षतान् समर्पयामि॥१०॥

अवृतत्य धनुस्त्व सहंस्राक्ष शतेंषुधे। निशीर्य शल्यानां मुखां शिवो नः सुमनां भव॥ ॐ हीं नृमः शिवायं। बलंविकरणाय नर्मः। पुष्पैः पूजयामि॥११॥

ॐ भवाय देवाय नमः। ॐ शर्वाय देवाय नमः। ॐ ईशानाय देवाय नमः। ॐ पशुपतये देवाय नमः। ॐ रुद्राय देवाय नमः। ॐ उग्राय देवाय नमः। ॐ भीमाय देवाय नमः। ॐ महते देवाय नमः॥ ॐ भवस्य देवस्य प्रत्ये नमः। ॐ शर्वस्य देवस्य प्रत्ये

नमः। ॐ ईशानस्य देवस्य पत्यै नमः। ॐ पशुपतेर्देवस्य पत्यै नमः। ॐ रुद्रस्य देवस्य पत्यै नमः। ॐ उग्रस्य देवस्य पत्यै नमः। ॐ महतो देवस्य पत्यै नमः॥

विज्यं धर्नुः कपूर्दिनो विशंल्यो बार्णवा उत्। अनेशन्नस्येषेव आभुरेस्य निष्क्षिथिः॥ ॐ हीं नुमः शिवाये। बलाय नर्मः। धूपमाघ्रापयामि॥१२॥

या तें हेतिर्मीं दुष्टम् हस्तें बुभूवं ते धर्नुः। तयाऽस्मान् विश्वतस्त्वमयक्ष्मया परिञ्जा ॐ हीं न्मः शिवायं। बलंप्रमथनाय नर्मः। अलङ्कारदीपं सन्दर्शयामि॥१३॥

ॐ भूर्भुवः सुवंः। + ब्रह्मणे स्वाहाँ। नमंस्ते अस्त्वायुंधायानांतताय धृष्णवें। उभाभ्यांमुत ते नमों बाहुभ्यां तव धन्वने॥ ॐ हीं नमः शिवायं। सर्वभूतदमनाय नमः। () निवेदयामि। मध्ये मध्ये अमृतपानीयं समर्पयामि। अमृतापिधानमसि। हस्तप्रक्षालनं समर्पयामि। पादप्रक्षालनं समर्पयामि।

परिं ते धन्वंनो हेतिरस्मान्वृंणक्त विश्वतंः। अथो य इंषुधिस्तवाऽऽरे अस्मन्नि धेहि तम्॥ ॐ हीं नमः शिवायं। मनोन्मनाय नमः। कर्पूरताम्बूलं समर्पयामि॥१५॥

नर्मस्ते अस्तु भगवन् विश्वेश्वरायं महादेवायं त्र्यम्बकायं

निवेदनानन्तरम् आचमनीयं समर्पयामि॥१४॥

त्रिपुरान्तकायं त्रिकाग्निकालायं कालाग्निरुद्रायं नीलकृण्ठायं मृत्युञ्जयायं सर्वेश्वरायं सदाशिवायं श्रीमन्महादेवाय नर्मः॥ कर्पूरनीराजनं दर्शयामि॥१६॥

॥ रक्षा ॥

बृहथ्सामं क्षत्रभृद्भृद्ध वृंष्णियं त्रिष्टुभौजंः शुभितमुग्रवीरम्। इन्द्रस्तोमेन पञ्चद्शेन मध्यंमिदं वार्तेन सगरेण रक्ष॥ रक्षां धारयामि॥

॥श्रीरुद्रनाम त्रिशती॥

नमो हिरंण्यबाहवे नर्मः। सेनान्ये नर्मः। दिशां च पत्ये नर्मः। नर्मो वृक्षेभ्यो नर्मः। हिरंकेशेभ्यो नर्मः। पृश्नां पत्ये नर्मः। नर्मः स्स्पिश्चराय नर्मः। त्विषीमते नर्मः। पृथीनां पत्ये नर्मः। नर्मो बस्रुशाय नर्मः। विव्याधिने नर्मः। अन्नानां पत्ये नर्मः। नर्मो हिरंकेशाय नर्मः। उपवितिने नर्मः। पृष्टानां पत्ये नर्मः। नर्मो भ्वस्यं हेत्ये नर्मः। जगतां पत्ये नर्मः। नर्मो स्वस्यं हेत्ये नर्मः। आतताविने नर्मः। क्षेत्राणां पत्ये नर्मः। आतताविने नर्मः। क्षेत्राणां पत्ये नर्मः।

नर्मः सूताय नर्मः। अहंन्त्याय नर्मः। वर्नानां पतंये नर्मः। नमो रोहिताय नर्मः। स्थपतंये नर्मः। वृक्षाणां पतंये नर्मः। नमों मन्त्रिणे नमंः। वाणिजाय नमंः। कक्षाणां पत्तेये नर्मः। नर्मो भुवन्तये नर्मः। वारिवस्कृताय नर्मः। ओषंधीनां पतेये नर्मः। नमं उच्चेघोंषाय नमंः। आऋन्दयंते नमंः। पत्तीनां पत्तेये नर्मः। नर्मः कृथ्स्रवीताय नर्मः। धावंते नर्मः। सत्त्वंनां पतंये नर्मः॥ नमः सहंमानाय नमः। निव्याधिने नमः। आव्याधिनीनां पतंये नर्मः। नर्मः ककुभाय नर्मः। निषङ्गिणे नर्मः। स्तेनानां पतंये नर्मः। नमो निषङ्गिणे नमः। इषुधिमते नमः। तस्कराणां पतिये नर्मः। नमो वश्चेते नर्मः। परिवर्श्वते नर्मः। स्तायूनां पत्तेये नर्मः। नमों निचेरवे नमंः। परिचराय नमंः। अरंण्यानां पतंये नर्मः। नर्मः सृकाविभ्यो नर्मः। जिघा रेसन्द्रो नर्मः। मुष्णतां पत्रये नर्मः। नमोऽसिमद्भो नमः। नक्तं चरद्भो नमः। प्रकृन्तानां पत्ये नर्मः। नर्म उष्णीषिने नर्मः।

गिरिचराय नर्मः। कुलुश्चानां प्रतये नर्मः।
नम् इष्मद्र्यो नर्मः। धन्वाविभ्यंश्च नर्मः। वो नर्मः।
नम् आतन्वानेभ्यो नर्मः। प्रतिदर्धानेभ्यश्च नर्मः। वो नर्मः।
नम् आयच्छंद्र्यो नर्मः। विसृजद्धंश्च नर्मः। वो नर्मः।
नम्।ऽस्यंद्र्यो नर्मः। विध्यंद्र्यश्च नर्मः। वो नर्मः।
नम् आसीनेभ्यो नर्मः। शयानेभ्यश्च नर्मः। वो नर्मः।
नम् स्वपद्यो नर्मः। जाग्रंद्र्यश्च नर्मः। वो नर्मः।
नम्स्तिष्ठंद्यो नर्मः। धावंद्र्यश्च नर्मः। वो नर्मः।
नमः स्भाभ्यो नर्मः। स्भापंतिभ्यश्च नर्मः। वो नर्मः।
नमो अश्वंभ्यो नर्मः। अश्वंपतिभ्यश्च नर्मः। वो नर्मः॥

नमं आव्याधिनींभ्यो नमंः। विविध्यंन्तीभ्यश्च नमंः।
नम् उगंणाभ्यो नमंः। तृ क्षृतीभ्यंश्च नमंः। वो नमंः।
नमो गृथ्सेभ्यो नमंः। गृथ्सपंतिभ्यश्च नमंः। वो नमंः।
नमो व्रातेंभ्यो नमंः। व्रातंपतिभ्यश्च नमंः। वो नमंः।
नमो गणेभ्यो नमंः। गुणपंतिभ्यश्च नमंः। वो नमंः।
नमो विर्रूपेभ्यो नमंः। विश्वरूपेभ्यश्च नमंः। वो नमंः।
नमो महद्भ्यो नमंः। शुक्षकेभ्यंश्च नमंः। वो नमंः।
नमो प्रिभ्यो नमंः। अर्थभ्यंश्च नमंः। वो नमंः।
नमो रथिभ्यो नमंः। उपपतिभ्यश्च नमंः। वो नमंः।
नमो रथैभ्यो नमंः। रथपतिभ्यश्च नमंः। वो नमंः।

नमः सेनाँभ्यो नमः। सेनानिभ्यंश्च नमः। वो नमः।
नमः क्षत्तभ्यो नमः। सङ्ग्रहीतृभ्यंश्च नमः। वो नमः।
नम्स्तक्षंभ्यो नमः। रथकारेभ्यंश्च नमः। वो नमः।
नमः कुलालभ्यो नमः। कमरिँभ्यश्च नमः। वो नमः।
नमः पुञ्जिष्टँभ्यो नमः। निषादेभ्यंश्च नमः। वो नमः।
नमं इषुकुद्धो नमः। धन्वकुद्धांश्च नमः। वो नमः।
नमं मृग्युभ्यो नमः। श्वनिभ्यंश्च नमः। वो नमः।
नमः श्वभ्यो नमः। श्वपितभ्यश्च नमः। वो नमः।
नमः श्वभ्यो नमः। श्वपितभ्यश्च नमः। वो नमः॥

नमों भवायं च नमः। रुद्रायं च नमः। नमः शर्वायं च नमः। पशुपतंये च नमः। नमो नीलंग्रीवाय च नमंः। शितिकण्ठांय च नमंः। नमः कपर्दिने च नमः। व्युप्तकेशाय च नमः। नर्मः सहस्राक्षायं च नर्मः। शतर्धन्वने च नर्मः। नमों गिरिशायं च नमंः। शिपिविष्टायं च नमंः। नमों मीुढुष्टंमाय च नमंः। इषुंमते च नमंः। नमौं हस्वायं च नमः। वामनायं च नमः। नमों बृहते च नमंः। वर्षीयसे च नमंः। नमों वृद्धार्यं च नमः। संवृध्वंने च नमः। नमो अग्नियाय च नमंः। प्रथमायं च नमंः। नमं आशवें च नमंः। अजिरायं च नमंः।

नमः शोघ्रियाय च नमः। शीभ्याय च नमः। नमं ऊर्म्याय च नमः। अवस्वन्याय च नमः। नमः स्रोतस्याय च नमः। द्वीप्याय च नमः॥

नमों ज्येष्ठायं च नमंः। कृनिष्ठायं च नमंः। नमंः पूर्वजायं च नमंः। अपरजायं च नमंः।

नमों मध्यमायं च नमंः। अपगल्भायं च नमंः। नमों जघन्यांय च नमंः। बुध्नियाय च नमंः। नर्मः सोभ्याय च नर्मः। प्रतिसर्याय च नर्मः। नमो याम्याय च नमः। क्षेम्याय च नमः। नमं उर्वयांय च नमः। खल्यांय च नमः। नमः श्लोक्याय च नमः। अवसान्याय च नमः। नमो वन्याय च नर्मः। कक्ष्याय च नर्मः। नमः श्रवायं च नमः। प्रतिश्रवायं च नमः। नमं आश्षेणाय च नमंः। आश्रेथाय च नमंः। नमः शूराय च नर्मः। अवभिन्दते च नर्मः। नमों वर्मिणे च नमंः। वरूथिने च नमंः। नमों बिल्मिने च नमं। कविचने च नमं। नमः श्रुतायं च नमः। श्रुतसेनायं च नमः॥

नमों दुन्दुभ्याय च नमः। आहनन्याय च नमः।

नमों धृष्णवें च नमेः। प्रमृशायं च नमेः।

नमों दूतायं च नमंः। प्रहिताय च नमंः। नमों निष्क्षिणे च नमंः। इषुधिमते च नमंः। नमंस्तीक्ष्णेषंवे च नमंः। आयुधिने च नमंः। नर्मः स्वायुधायं च नर्मः। सुधन्वंने च नर्मः। नमः स्रुत्याय च नमः। पथ्याय च नमः। नमें काट्यांय च नमंः। नीप्यांय च नमंः। नमः सूद्याय च नमः। सरस्याय च नमः। नमों नाद्यायं च नमंः। वैशन्तायं च नमंः। नमः कूप्याय च नमः। अवट्याय च नमः। नमो वर्ष्याय च नमंः। अवर्ष्यायं च नमंः। नमों मेध्याय च नमंः। विद्युत्याय च नमंः। नमं ईध्रियांय च नमंः। आतप्यांय च नमंः। नमो वात्यांय च नमंः। रेष्मियाय च नमंः। नमों वास्तव्याय च नमः। वास्तुपायं च नमः॥ नमः सोर्माय च नर्मः। रुद्रायं च नर्मः। नर्मस्ताम्रायं च नर्मः। अरुणायं च नर्मः। नर्मः शङ्गायं च नर्मः। पशुपतंये च नर्मः। नमं उग्रायं च नमंः। भीमायं च नमंः। नमों अग्रेवधायं च नमंः। दूरेवधायं च नमंः।

नमों हन्ने च नमंः। हनीयसे च नमंः।

नमों वृक्षेभ्यो नमंः। हरिकेशेभ्यो नमंः। नर्मस्ताराय नर्मः। नर्मः शम्भवे च नर्मः। मयोभवें च नर्मः। नर्मः शङ्करायं च नर्मः। मयस्करायं च नमंः। नमंः शिवायं च नमंः। शिवतंराय च नमंः। नमस्तीर्थ्याय च नमंः। कुल्याय च नमंः। नमंः पार्याय च नमंः। अवार्याय च नमंः। नमंः प्रतरंणाय च नमंः। उत्तरंणाय च नर्मः। नर्म आतार्याय च नर्मः। आलाद्यांय च नर्मः। नमः शष्य्यांय च नर्मः। फेन्यांय च नर्मः। नर्मः सिकत्यांय च नर्मः। प्रवाह्यांय च नमंः॥ नमं इरिण्याय च नमंः। प्रपथ्याय च नमंः। नमः कि शिलायं च नमः। क्षयंणाय च नमः। नमः कपुर्दिने च नमः। पुलस्तये च नमः।

नमो गोष्ट्राय च नमंः। गृह्याय च नमंः। नमुस्तल्प्याय च नमंः। गेह्याय च नमंः। नमः काट्याय च नमंः। गृह्वरेष्ठायं च नमंः। नमों हृद्य्याय च नमंः। निवेष्याय च नमंः।

नर्मः पारस्याय च नर्मः। रजस्याय च नर्मः। नमः शुष्क्याय च नर्मः। हरित्याय च नर्मः। नमो लोप्याय च नमः। उलप्याय च नमः। नमं ऊर्व्याय च नमंः। सूर्म्याय च नमंः। नर्मः पर्ण्याय च नर्मः। पर्णशद्याय च नर्मः। नमोंऽपगुरमांणाय च नमें। अभिघ्नते च नमें। नमं आख्खिदते च नमंः। प्रख्खिदते च नमंः। नमों वो नमंः। किरिकेभ्यो नर्मः। देवाना १ हृदयेभ्यो नर्मः। नमों विक्षीणकेभ्यो नमंः। नमों विचिन्वत्केभ्यो नमंः। नमं आनिर्हतेभ्यो नमंः। नमं आमीवत्केभ्यो नमंः।

॥ प्रदक्षिणम् ॥

द्रापे अन्धंसस्पते दिरंद्रज्ञीलंलोहित। एषां पुरुषाणामेषां पंशूनां मा भेमांऽरो मो एषां किं चनाऽऽमंमत्॥ या तें रुद्र शिवा तुनूः शिवा विश्वाहंभेषजी। शिवा रुद्रस्यं भेषजी तयां नो मृड जीवसें॥ इमा॰ रुद्रायं त्वसें कपर्दिनें क्षयद्वीराय प्रभरामहे मृतिम्॥ यथां नः शमसंद्विपदे चतुंष्पदे विश्वं पुष्टं ग्रामें अस्मिन्ननांतुरम्॥ मृडा नों रुद्रोत नो मयंस्कृधि क्षयद्वीराय नमंसा विधेम ते। यच्छं च योश्च मनुरायजे पिता तदंश्याम् तवं रुद्र प्रणीतौ॥ मा नों महान्तंमुत मा नों अर्भुकं मा न उक्षंन्तमुत मा नं उिश्वितम्। मा नों वधीः पितरं मोत मातरं प्रिया मा नंस्तृनुवों रुद्र रीरिषः॥ मा नंस्तोके तनये मा न आयंषि मा नो गोषु मा नो अश्वेष रीरिषः। वीरान्मा नों रुद्र भामितोऽवंधीरह्विष्मंन्तो नमंसा विधेम ते॥ आरात्तं गोघ्न उत पूरुष्वे क्षयद्वीराय सुम्नम्से ते अस्तु। रक्षां च नो अधि च देव ब्रूह्यधां च नः शर्म यच्छ द्विषर्हाः॥ स्तुहि श्रुतं गंत्सदं युवांनं मृगं न भीमम्पएहलुमुग्रम्।

मृडा जीरुत्रे रुंद्र स्तवानो अन्यन्ते अस्मन्निवंपन्तु सेनाः॥ परिणो रुद्रस्यं हेतिर्वृणक्तु परिं त्वेषस्यं दुर्मतिरंघायोः। अवं स्थिरा मघवंद्र्यस्तनुष्व मीढ्नंस्तोकाय तनंयाय मुडय॥ मीढ्ंष्टम शिवंतम शिवो नंः सुमनां भव। परमे वृक्ष आयुंधं निधाय कृत्तिं वसान आ चंर पिनांकं बिभ्रदा गंहि॥ विकिंरिद विलोहित नर्मस्ते अस्त् भगवः। यास्ते सहस्र ५ हेतयोऽन्यमस्मन्निवंपन्तु ताः॥ सहस्राणि सहस्रुधा बांहुवोस्तवं हेतर्यः। तासामीशांनो भगवः पराचीना मुखां कृधि॥ प्रदक्षिणं कृत्वा॥

॥ नमस्काराः॥

सृहस्रांणि सहस्रशो ये रुद्रा अधि भूम्यांम्। तेषा १ सहस्रयोजने-ऽव्धन्वांनि तन्मसि। श्री महादेवादिभ्यो नमः॥१॥

अस्मिन् मंहृत्यंर्ण्वं उन्तरिक्षे भवा अधि। तेषार् सहस्रयोजने-ऽवधन्वांनि तन्मसि। श्री महादेवादिभ्यो नमः॥२॥

नीलंग्रीवाः शितिकण्ठाः शुर्वा अधः, क्षंमाच्राः। तेषारं सहस्रयोजनेऽवधन्वांनि तन्मसि। श्री महादेवादिभ्यो नमः॥३॥ नीलंग्रीवाः शितिकण्ठा दिवरं रुद्रा उपंश्रिताः। तेषारं सहस्रयोजनेऽवधन्वांनि तन्मसि। श्री महादेवादिभ्यो नमः॥४॥

ये वृक्षेषुं सुस्पिञ्जरा नीलंग्रीवा विलोहिताः। तेषार् सहस्रयोज्ने-ऽव्धन्वानि तन्मसि। श्री महादेवादिभ्यो नमः॥५॥

ये भूतानामधिपतयो विशिखासः कपूर्दिनः। तेषार् सहस्रयोजने-ऽव्धन्वांनि तन्मसि। श्री महादेवादिभ्यो नमः॥६॥

ये अन्नेषु विविध्यंन्ति पात्रेषु पिबंतो जनान्। तेषा ५ सहस्रयोजने-ऽव्धन्वांनि तन्मसि। श्री महादेवादिभ्यो नमः॥७॥

ये पृथां पंथिरक्षंय ऐलबृदा यृव्युर्धः। तेषा १ सहस्रयोजनेऽवधन्वांनि तन्मसि। श्री महादेवादिभ्यो नमः॥८॥

ये तीर्थानि प्रचरन्ति सृकावन्तो निष्क्षिणः। तेषार् सहस्रयोज्ने-ऽव्धन्वानि तन्मसि। श्री महादेवादिभ्यो नमः॥९॥ सहस्रयोजनेऽवधन्वांनि तन्मसि। श्री महादेवादिभ्यो नमः॥१०॥ नमों रुद्रेभ्यो ये पृथिव्यां येषामन्नुमिषंवस्तेभ्यो दश प्राचीर्दशं दक्षिणा दशं प्रतीचीर्दशोदींचीर्दशोध्वांस्तेभ्यो नम्स्ते नो मृडयन्तु ते यं द्विष्मो यश्चं नो द्वेष्टि तं वो जम्भे दधामि। श्री महादेवादिभ्यो नमः॥११॥

य एतावंन्तश्च भूयारंसश्च दिशों रुद्रा विंतस्थिरे। तेषारं

नमों रुद्रेभ्यो येंऽन्तरिक्षे येषां वात इषंवस्तेभ्यो दश प्राचीर्दर्श दक्षिणा दर्श प्रतीचीर्दशोदींचीर्दशोध्वांस्तेभ्यो नम्स्ते नों मृडयन्तु ते यं द्विष्मो यश्चं नो द्वेष्टि तं वो जम्भें दधामि। श्री महादेवादिभ्यो नमः॥१२॥

नमों रुद्रेभ्यो ये दिवि येषां वर्षमिषंवस्तेभ्यो दश् प्राचीर्दशं दक्षिणा दशं प्रतीचीर्दशोदींचीर्दशोध्वस्तिभ्यो नमस्ते नो मृडयन्तु ते यं द्विष्मो यश्चं नो द्वेष्टि तं वो जम्भे दधामि। श्री महादेवादिभ्यो नमः॥१३॥ नमस्कारान् कृत्वा॥

***

॥ चमकानुवाकैः प्रार्थना॥

अग्नांविष्णू स्जोषंसेमा वर्धन्तु वां गिरंः। द्युम्नैर्वाजेंभिरागंतम्॥ वाजंश्च मे प्रस्वश्चं मे प्रयंतिश्च मे प्रसितिश्च मे धीतिश्चं मे ऋतुंश्च च में वाक्रं में मनश्च में चक्षुंश्च में श्रोत्रं च में दक्षंश्च में बर्लं च म् ओजंश्च में सहंश्च म आयुंश्च में जरा च म आत्मा च में तुनूश्च में शर्म च में वर्म च मेऽङ्गांनि च मेऽस्थानि च में परूर्षि च में शरीराणि च मे॥१॥ ज्यैष्ठमंं च म आधिपत्यं च में मन्युश्चं में भामश्च मेऽमंश्च मेऽम्भंश्च में जेमा च में महिमा च में विर्मा च में प्रिथमा च में वृष्मां च में द्राघुया च में वृद्धं च में वृद्धिंश्च में सुत्यं च में श्रद्धा च में जगंच में धनंं च में वशंश्च में त्विषिश्च में कीड़ा च में मोदंश्च

मे जातं चं मे जिन्ष्यमाणं च मे सूक्तं चं मे सुकृतं चं मे वित्तं चं मे वेद्यं च मे भूतं चं मे भविष्यचं मे सुगं चं मे सुपर्थं च म

में स्वरंश्व में श्लोकंश्व में श्रावर्श्व में श्रुतिश्व में ज्योतिश्व में सुवंश्व में प्राणर्श्व मेऽपानर्श्व में व्यानश्व मेऽसुंश्व में चित्तं च म आधीतं

ऋखं चं मृ ऋखिंश्च मे क्रुप्तं चं मे क्रुप्तिंश्च मे मृतिश्चं मे सुमृतिश्चं मे॥२॥

शं चं मे मयंश्च मे प्रियं चं मेऽनुकामश्चं मे कामश्च मे सौमन्सश्चं मे भूदं चं मे श्रेयंश्च मे वस्यंश्च मे यशंश्च मे भगंश्च मे द्रविणं च मे यन्ता चं मे धूर्ता चं मे क्षेमश्च मे धृतिश्च मे विश्वं च मे महंश्च मे स्विचं मे ज्ञातं च मे सूर्श्च मे प्रसूर्श्च मे सीरं च मे ल्यश्चं म ऋतं चं मेऽमृतं च मेऽयक्ष्मं च मेऽनामयच मे जीवातुंश्च मे

दीर्घायुत्वं चं मेऽनिमत्रं च मेऽभयं च मे सुगं चं मे शयनं च मे

सूषा चं मे सुदिनं च मे॥३॥

उर्क मे सूनृतां च मे पर्यक्ष मे रसंश्व मे घृतं चं मे मधुं च मे सिग्धंश्व मे सिग्धंश्व मे सिग्धंश्व मे कृषिश्च मे वृष्टिश्व मे जैत्रं च म औद्भिंद्यं च मे रियश्वं मे रायंश्व मे पुष्टं चं मे पृष्टिश्व मे विभु चं मे प्रभु चं मे बहु चं मे भूयंश्व मे पूर्णं चं मे पूर्णतंरं च मेऽक्षिंतिश्व मे कूयंवाश्व मेऽत्रं च मेऽक्षंच मे त्रीह्यंश्व मे यवांश्व मे माषांश्व मे तिलांश्व मे मुद्राश्वं मे खुल्वांश्व मे गोधूमांश्व मे मसुरांश्व मे प्रियङ्गंवश्व मेऽणवश्व मे श्यामाकांश्व मे नीवारांश्व मे॥४॥

अश्मां च में मृतिंका च में गिरयंश्च में पर्वताश्च में सिकंताश्च में वनस्पतंयश्च में हिरंण्यं च में ऽयंश्च में सीसंं च में त्रपृंश्च में श्यामं चं में लोहं चं में ऽग्निश्चं म आपंश्च में वीरुधंश्च म ओषंधयश्च में कृष्टपच्यं चं में ऽकृष्टपच्यं चं में ग्राम्याश्चं में प्शवं आर्ण्याश्चं यज्ञेनं कल्पन्तां वित्तं चं में वित्तिंश्च में भूतं चं में भूतिंश्च में वसुं च में वस्तिश्चं में कर्म च में शक्तिंश्च में ऽर्थंश्च म एमंश्च म इतिंश्च में गितिंश्च में॥५॥

अग्निश्चं म् इन्द्रंश्च मे सोमंश्च म् इन्द्रंश्च मे सिवता चं म् इन्द्रंश्च मे सरंस्वती च म् इन्द्रंश्च मे पूषा चं म् इन्द्रंश्च मे बृह्स्पतिंश्च म् इन्द्रंश्च मे मित्रश्चं म् इन्द्रंश्च मे वरुणश्च म् इन्द्रंश्च मे त्वष्टां च म् इन्द्रंश्च मे धाता चं म् इन्द्रंश्च मे विष्णुंश्च म् इन्द्रंश्च मेऽिश्वनौं च म् इन्द्रेश्च मे मुरुतंश्च म् इन्द्रंश्च मे विश्वे च मे देवा इन्द्रंश्च मे पृथिवी च म् इन्द्रंश्च मेऽन्तरिक्षं च म् इन्द्रंश्च मे दोश्चं म् इन्द्रंश्च मे दिशंश्च म् इन्द्रंश्च मे मूर्धा च म् इन्द्रंश्च मे प्रजापंतिश्च म् इन्द्रंश्च मे॥६॥

अर्शुश्चं मे रिश्मिश्च मेऽदाँभ्यश्च मेऽधिंपतिश्च म उपार्शुश्चं मेऽन्तर्यामश्चं म ऐन्द्रवायवश्चं मे मैत्रावरुणश्चं म आश्विनश्चं मे प्रतिप्रस्थानंश्च मे शुक्तश्चं मे मृन्थी च म आग्रयणश्चं मे वैश्वदेवश्चं मे ध्रुवश्चं मे वैश्वानुरश्चं म ऋतुग्रहाश्चं मेऽतिग्राह्यांश्च म ऐन्द्राग्नश्चं मे वैश्वदेवश्चं मे मरुत्वृतीयांश्च मे माहेन्द्रश्चं म आदित्यश्चं मे सावित्रश्चं मे सारस्वृतश्चं मे पौष्णश्चं मे पात्रीवृतश्चं मे हारियोजनश्चं मे॥७॥

इध्मश्चं मे बर्हिश्चं मे वेदिश्च मे धिष्णियाश्च मे स्रुचंश्च मे चमसाश्चं मे प्रावाणश्च मे स्वरंवश्च म उपर्वाश्चं मेऽधिषवंणे च मे द्रोणकल्शश्चं मे वाय्व्यानि च मे पूत्भृचं म आधवनीयंश्च म् आग्नींग्नं च मे गृहाश्चं मे सदंश्च मे पुरोडाशांश्च मे पचताश्चं मेऽवभृथश्चं मे स्वगाकारश्चं मे॥८॥

अग्निश्चं मे घुर्मश्चं मेऽर्कश्चं मे सूर्यश्च मे प्राणश्चं मेऽश्वमेधश्चं मे पृथिवी च मेऽदितिश्च मे दितिश्च मे द्यौश्चं मे शक्वंरीरङ्गुलयो दिशंश्च मे यज्ञेनं कल्पन्तामृक्वं मे सामं च मे स्तोमंश्च मे यज्ञंश्च मे दीक्षा चं मे तपश्च म ऋतुश्चं मे व्रतं चं मेऽहोरात्रयौर्वृष्ट्या बृंहद्रथन्तरे चं

मे युज्ञेन कल्पेताम्॥९॥

गर्भाश्च मे वृथ्साश्चं मे त्र्यविश्च मे त्र्यवी चं मे दित्यवार्च मे दित्यौही चं मे पश्चाविश्च मे पश्चावी चं मे त्रिवृथ्साश्चं मे त्र्यौही चं मे पष्टवार्च मे पष्टौही चं म उक्षा चं मे वृशा चं म ऋष्भश्चं मे वेहर्च मेऽनृङ्घां चं मे धेनुश्चं म् आयुंर्यज्ञेनं कल्पतां प्राणो यज्ञेनं कल्पतामपानो यज्ञेनं कल्पतां व्यानो यज्ञेनं कल्पतां चक्षुंर्यज्ञेनं कल्पतां च्यानो यज्ञेनं कल्पतां चर्यज्ञेनं कल्पतां चर्यज्ञेनं कल्पतां यज्ञेनं कल्पतां यज्ञेनं कल्पतां यज्ञेनं कल्पतां यज्ञेनं कल्पतां यज्ञेनं कल्पतां वाग्यज्ञेनं कल्पतामात्मा यज्ञेनं कल्पतां यज्ञोनं कल्पतामात्मा यज्ञेनं कल्पतामारशा

एकां च मे तिस्रश्चं मे पश्चं च मे स्प्त चं मे नवं च म् एकांदश च मे त्रयोदश च मे पश्चंदश च मे स्प्तदंश च मे नवंदश च म एकंविश्शतिश्च मे त्रयोविश्यतिश्च मे पश्चंविश्यतिश्च मे स्प्तिविश्यतिश्च मे नवंविश्यतिश्च म् एकंत्रिश्यच मे त्रयंस्तिश्च मे मे चतंस्रश्च मेऽष्टो चं मे द्वादंश च मे पोडंश च मे विश्यतिश्चं मे चतुंविश्यतिश्च मेऽष्टाविश्यतिश्च मे द्वात्रिश्चच मे पद्गिश्चच मे चत्वारिश्यचं मे चतुंश्चत्वारिश्यच मेऽष्टाचंत्वारिश्यच मे वाजंश्च प्रस्वश्चांपिजश्च ऋतुंश्च सुवंश्च मूर्धा च व्यित्रंयश्चान्त्यायनश्चान्त्यंश्च भौवनश्च भुवंनश्चाधंपतिश्च॥११॥ महादेवादिभ्यो नमः॥ समस्तोपचारान् समर्पयामि॥

इडां देवहूर्मनुंर्यज्ञनीर्बृह्स्पतिंरुक्थामृदानिं शश्सिषद्विश्वेदेवाः

स्ंक्तवाचः पृथिवि मातर्मा मां हिश्सीर्मधुं मनिष्ये मधुं जनिष्ये मर्धु वक्ष्यामि मर्धु वदिष्यामि मर्धुमतीं देवेभ्यो वाचमुद्यासर शुश्रूषेण्यां मनुष्येंभ्यस्तं मां देवा अंवन्तु शोभायें पितरोऽनुंमदन्तु॥ ॥ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः॥

अघोरेंभ्योऽथ घोरेंभ्यो घोरघोरंतरेभ्यः। सर्वैभ्यः सर्वशर्वैभ्यो नर्मस्ते अस्तु रुद्ररूपेभ्यः॥ तत्पुरुंषाय विद्महें महादेवायं धीमहि। तन्नों रुद्रः प्रचोदयांत॥

ईशानः सर्वविद्यानामीश्वरः सर्वभूतानां ब्रह्माधिपतिर्ब्रह्मणो-ऽधिंपतिर्ब्रह्मां शिवों में अस्तु सदाशिवोम्॥ तत्पुरुंषाय विद्महें महादेवायं धीमहि।

तन्नों रुद्रः प्रचोदयात्॥ (दशवारं जपेत्।) महादेवादिभ्यो नमः॥ समस्तोपचारान् समर्पयामि॥

॥ प्रार्थना ॥

॥श्रीरुद्रजपः॥

अस्य श्री रुद्राध्याय-प्रश्न-महामन्त्रस्य। अघोर ऋषिः। अनुष्टुप् छुन्दः। सङ्कर्षणमूर्तिस्वरूपो योऽसावादित्यः परमपुरुषः स एष रुद्रो देवता॥

नमः शिवायेति बीजम्। शिवतरायेति शक्तिः। महादेवायेति कीलकम्। श्री साम्बसदाशिवप्रसादसिद्धार्थे जपे विनियोगः॥

॥करन्यासः॥

ॐ अग्निहोत्रात्मने अङ्गुष्ठाभ्यां नमः। दर्शपूर्णमासात्मने तर्जनीभ्यां नमः। चातुर्मास्यात्मने मध्यमाभ्यां नमः। निरूढपशुबन्धात्मने अनामिकाभ्यां नमः। ज्योतिष्टोमात्मने कनिष्ठिकाभ्यां नमः। सर्वऋत्वात्मने करतलकरपृष्ठाभ्यां नमः।

॥अङ्गन्यासः॥

अग्निहोत्रात्मने हृदयाय नमः। दर्शपूर्णमासात्मने शिरसे स्वाहा। चातुर्मास्यात्मने शिखायै वषट्। निरूढपशुबन्धात्मने कवचाय हुं। ज्योतिष्टोमात्मने नेत्रत्रयाय वौषट्। सर्वक्रत्वात्मने अस्त्राय फट्। भूर्भुवस्सुवरोमिति दिग्बन्धः।

॥ध्यानम्॥

आपाताल-नभः-स्थलान्त-भुवन-ब्रह्माण्डमाविस्फुरत्

ज्योतिः स्फाटिक-लिङ्ग-मौलि-विलसत्-पूर्णेन्दु-वान्तामृतैः। अस्तोकाप्नुतमेकमीशमनिशं रुद्रानुवाकान् जपन् ध्यायेदीप्सितसिद्धये ध्रुवपदं विप्रोऽभिषिश्चेच्छिवम्॥ ब्रह्माण्ड-व्याप्त-देहा भिसत-हिमरुचा भासमाना भुजङ्गैः कण्ठे कालाः कपर्दा-कलित-शशि-कलाश्चण्ड-कोदण्ड-हस्ताः।

कण्ठे कालाः कपर्दा-किलत-शशि-कलाश्चण्ड-कोदण्ड-हस्ताः। त्र्यक्षा रुद्राक्षमालाः प्रकटित-विभवाः शाम्भवा मूर्तिभेदाः रुद्राः श्रीरुद्रसूक्त-प्रकटित-विभवा नः प्रयच्छन्तु सौख्यम्॥ ॥पश्चपूजा॥

ापश्चपूजा। लं पृथिव्यात्मने गन्धं समर्पयामि। हं आकाशात्मने पूष्पैः पूजयामि। यं वाय्वात्मने धूपमाघ्रापयामि। रं अग्र्यात्मने दीपं दर्शयामि। वं अमृतात्मने अमृतं महानैवेद्यं निवेदयामि। सं सर्वात्मने सर्वोपचारपूजां समर्पयामि।

ॐ गृणानां त्वा गृणपंति १ हवामहे कविं केवीनामुंप्मश्रंवस्तमम्। ज्येष्ठराजं ब्रह्मणां ब्रह्मणस्पत् आ नेः शृण्वन्नूतिभिः सीद् सादेनम्॥ ॐ महागणपतये नमः॥

शं चं में मयंश्व में प्रियं चं में उनुकामश्चं में कामंश्व में सौमन्सर्श्वं में भूद्रं चं में श्रेयंश्व में वस्यंश्व में यशंश्व में भगंश्व में द्रविणं च में यन्ता चं में धूर्ता चं में क्षेमंश्व में धृतिंश्व में विश्वं च में महंश्व में स्विचं में ज्ञात्रं च में सूश्वं में प्रसूश्वं में सीरं च में लुयश्वं म ऋतं चं में उनृतं च में उयुक्ष्मं च में उनामयच में जीवातुंश्व में दीर्घायुत्वं चं में उनिमृतं च में उभयं च में सुगं चं में शयंनं च में सूषा चं में सुदिनं च मे॥३॥ ॥ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः॥

॥ रुद्रप्रश्नः॥

ॐ नमो भगवते रुद्राय॥ नमंस्ते रुद्र मृन्यवं उतो तु इषंवे नमंः। नमंस्ते अस्तु धन्वंने बाहुभ्यांमुत ते नमंः॥ या तु इषुंः शिवतंमा शिवं बभूवं ते धनुंः। शिवा शंर्व्यां या तव तयां नो रुद्र मृडय॥ या ते रुद्र शिवा तुनूरघोराऽपांपकाशिनी। तयां नस्तुनुवा शन्तंमया गिरिंशन्ताभिचांकशीहि॥ यामिषुं गिरिशन्त हस्ते बिभुर्घ्यस्तंवे। शिवां गिरित्र तां कुंरु मा हि रेसीः पुरुषं जर्गत्। शिवेन वर्चसा त्वा गिरिशाच्छावदामसि। यथां नः सर्वमिञ्जगंदयक्ष्मर सुमना असंत्॥ अध्यंबोचदिधवृक्ता प्रंथमो दैव्यों भिषक्। अही ईश्च सर्वां अम्भय-न्थ्सर्वांश्च यातुधान्यःं॥ असौ यस्ताम्रो अंरुण उत बुभुः सुमुङ्गलंः। ये चेमा र रुद्रा अभितो दिक्षु श्रिताः संहस्रशोऽवैषा १ हेर्ड ईमहे॥ असौ योऽवसर्पति नीलंग्रीवो विलोहितः। उतैनं गोपा अंदशुन्नुदंशन्नुदहार्यः॥ उतैनुं विश्वां भूतानि स दृष्टो मृंडयाति नः। नमों अस्तु नीलंग्रीवाय सहस्राक्षायं मीढुषें॥ अथो ये अस्य सत्वानोऽहं तेभ्योऽकरुं नर्मः। प्र मुंश्रु धन्वंनुस्त्वमुभयोरार्त्नियोज्याम्॥ याश्चं ते हस्त इषंवः परा ता भंगवो वप। अवृतत्य धनुस्त्व सहंस्राक्ष शतेंषुधे॥ निशीर्य शल्यानां मुखां शिवो नः सुमनां भव। विज्यं धर्नः कपर्दिनो विशंल्यो बार्णवा उत्। अनेशन्नस्येषंव आभुरंस्य निषङ्गिथिः। या ते हेतिमीं दुष्टम हस्ते बभूवं ते धर्नुः॥ तयाऽस्मान् विश्वतस्त्वमंयक्ष्मया परिञ्जुज। नम्स्ते अस्त्वायुधायानांतताय धृष्णवें॥ उभाभ्यांमुत ते नमों बाहुभ्यां तव धन्वने। परि ते धन्वनो हेतिरस्मान्वृंणक्तु विश्वतंः॥ अथो य इंषुधिस्तवाऽऽरे अस्मन्नि धेहि तम्॥१॥

[नर्मस्ते अस्तु भगवन् विश्वेश्वरायं महादेवायं त्र्यम्बकायं त्रिपुरान्त्कायं त्रिका[ला]ग्निकालायं कालाग्निरुद्रायं नीलकण्ठायं मृत्युञ्जयायं सर्वेश्वरायं सदाशिवायं श्रीमन्महादेवाय नर्मः॥] नमो हिरंण्यबाहवे सेनान्यें दिशां च पत्रंये नमो नमों वृक्षेभ्यो

हरिकेशेभ्यः पशूनां पतंये नमो नमः स्स्पिश्चराय त्विषीमते पथीनां पतंये नमो नमों बस्नुशायं विव्याधिनेऽन्नांनां पतंये नमो नमों हरिकेशायोपवीतिनें पुष्टानां पतंये नमो नमों भवस्यं हेत्ये जगंतां पतंये नमो नमों रुद्रायांतताविने क्षेत्रांणां पतंये नमो नमों स्तूतायाहंन्त्याय वनांनां पतंये नमो नमो रोहिताय स्थपतंये वृक्षाणां पतंये नमो नमों मृत्रिणें वाणिजाय कक्षांणां पतंये नमो नमों भुवन्तयें वारिवस्कृतायोषंधीनां पतंये नमो नमे उचैर्घोषायाक्रन्दयंते पत्तीनां पतंये नमो नमें कृथ्स्नवीताय धावंते सत्वनां पतंये नमंः॥२॥

नमः सहंमानाय निव्याधिनं आव्याधिनीनां पतंये नमो नमः ककुभायं निष्क्षिणे स्तेनानां पतंये नमो नमो निष्क्षिणे इष्धिमते तस्कराणां पतंये नमो नमो वश्चेते परिवश्चेते स्तायूनां पतंये नमो नमो निचेरवे परिचरायारण्यानां पतंये नमो नमे सृकाविभ्यो निर्मार्थस्या मुणावां पतंये नमो नमे सुकाविभ्यो निर्मार्थस्याः मुणावां पतंये नमो नमे सुकाविभ्यो

नमा निष्रेष परिष्रायारण्याना पत्य नमा नमः सृकाविम्या जिघारस्द्रियो मुष्णतां पत्ये नमो नमोऽसिमद्र्यो नक्तं चरद्भः प्रकृन्तानां पत्ये नमो नमं उष्णीषिणे गिरिचरायं कुलुञ्चानां पत्ये नमो नम् इषुमद्र्यो धन्वाविभ्यश्च वो नमो नमं आतन्वानेभ्यः हतीभ्यंश्च वो नमो नमों गृथ्सेभ्यों गृथ्सपंतिभ्यश्च वो नमो नमो व्रातेंभ्यो व्रातंपतिभ्यश्च वो नमो नमों गणेभ्यों गणपंतिभ्यश्च वो नमो नमो विरूपेभ्यो विश्वरूपेभ्यश्च वो नमो नमो महन्द्राः, क्षुल्लकेभ्यश्च वो नमो नमो रथिभ्योऽरथेभ्यंश्च वो नमो नमो रथेंभ्यो रथंपतिभ्यश्च वो नमो नमः सेनाभ्यः सेनानिभ्यश्च वो नमो नमः, क्षत्तृभ्यः सङ्ग्रहीतृभ्यंश्च वो नमो नम्स्तक्षंभ्यो रथकारेभ्यंश्च वो नमो नमः कुलालेभ्यः कमरिभ्यश्च वो नमो नर्मः पुञ्जिष्टेभ्यो निषादेभ्यश्च वो नमो नमं इषुकुन्धो धन्वकुन्ध्रंश्च वो नमो नमो मृगयुभ्यंः श्वनिभ्यंश्च वो नमो नमः श्वभ्यः श्वपंतिभ्यश्च वो नमंः॥४॥ नमों भवायं च रुद्रायं च नमः शर्वायं च पशुपतंये च नमो

बो नमो नमः श्वभ्यः श्वपंतिभ्यश्च वो नमः॥४॥ नमो भ्वायं च रुद्रायं च नमः श्वायं च पशुपतंये च नमो नीलंग्रीवाय च शितिकण्ठांय च नमः कपिर्दिने च व्युंप्तकेशाय च नमः सहस्राक्षायं च श्तर्यन्वने च नमो गिरिशायं च शिपिविष्टायं च नमो मीदुष्टंमाय चेषुंमते च नमो हुस्वायं च वामनायं च नमो बृह्ते च वर्षीयसे च नमो वृद्धायं च संवृध्वने च नमो अग्नियाय च च नमं ऊर्म्याय चावस्वन्याय च नमः स्रोत्स्याय च द्वीप्याय च॥५॥ नमौं ज्येष्ठायं च किन्षायं च नमः पूर्वजायं चापर्जायं च नमों मध्यमायं चापगुल्भायं च नमों जघन्याय च बुध्नियाय च नमः सोभ्याय च प्रतिसर्याय च नमो याम्याय च क्षेम्याय च नमं उर्वर्याय

प्रथमायं च नमं आशवें चाजिरायं च नमः शीघ्रियाय च शीभ्यांय

च खल्यांय च नमः श्लोक्यांय चावसान्यांय च नमो वन्यांय च कक्ष्यांय च नमः श्रवायं च प्रतिश्रवायं च नमं आशुषंणाय चाशुरंथाय च नमः शूरांय चावभिन्दते च नमो वर्मिणं च वरूथिनं च नमो बिल्मिनं च कविचनं च नमः श्रुतायं च श्रुतसेनायं च॥६॥ नमो दुन्दुभ्यांय चाऽऽहन्न्यांय च नमो धृष्णवं च प्रमृशायं च नमो दूतायं च प्रहिताय च नमो निष्क्षिणं चेषुधिमते च नमंस्तीक्ष्णेषंवे चाऽऽयुधिनं च नमः स्वायुधायं च सुधन्वंने च नमः सुत्यांय च पथ्यांय च नमः काट्यांय च नीप्यांय च नमः सूद्यांय च सर्स्यांय

च नमों नाद्यायं च वैश्वन्तायं च नमः कूप्याय चावट्याय च नमो वर्ष्याय चावर्ष्यायं च नमों मेष्याय च विद्युत्याय च नमं ईप्रियाय चाऽऽतप्याय च नमो वात्याय च रेष्मियाय च नमों वास्तव्याय

च वास्तुपायं च॥७॥ नमः सोमाय च रुद्रायं च नमंस्ताम्रायं चारुणायं च नमः शृङ्गायं च पशुपतंये च नमं उग्रायं च भीमायं च नमो अग्रेवधायं च दूरेवधायं नमः शुम्भवे च मयोभवे च नमः शङ्करायं च मयस्करायं च नमः शिवायं च शिवतंराय च नम्स्तीर्थ्याय च कूल्याय च नमः पार्याय चावार्याय च नमः प्रतरंणाय चोत्तरंणाय च नमं आतार्याय चाऽऽलाद्याय च नमः शष्याय च फेन्याय च नमः सिक्त्याय च प्रवाह्याय च॥८॥ नमं इरिण्याय च प्रपृथ्याय च नमः कि शिलायं च क्षयंणाय च नमः कप्रदिने च पुल्स्तये च नमो गोष्ठाय च गृह्याय च नम्स्तल्प्याय च गेह्याय च नमः काट्याय च गह्वरेष्ठायं च नमो

च नमों हन्ने च हनींयसे च नमों वृक्षेभ्यो हरिंकेशेभ्यो नमंस्ताराय

हृद्य्याय च निवेष्याय च नमः पारस्याय च रजस्याय च नमः शुष्क्याय च हिर्त्याय च नमो लोप्याय चोलप्याय च नमे ऊर्व्याय च सूर्म्याय च नमं एण्याय च पण्शृद्याय च नमोऽपगुरमाणाय चाभिप्रते च नमं आख्खिदते च प्रख्खिदते च नमो वः किरिकेभ्यो देवाना हृ हृदयेभ्यो नमो विक्षीणकेभ्यो नमो विचिन्वत्केभ्यो नमं आनिर्हतेभ्यो नमं आमीवत्केभ्यः॥९॥

हापे अन्धंसस्पते दिरंद्रन्नीलंलोहित। एषां पुरुषाणामेषां पंशूनां मा भेमाऽरो मो एषां किं चनाऽऽमंमत॥ या ते रुद्र शिवा तनः

द्राप अन्यसस्पत् दारह्नज्ञाललाहत। एषा पुरुषाणाम्षा पश्ना मा भेर्माऽरो मो एषां किं चनाऽऽमंमत्॥ या तें रुद्र शिवा तुनूः शिवा विश्वाहंभेषजी। शिवा रुद्रस्यं भेषजी तयां नो मृड जीवसे॥ इमा॰ रुद्रायं तुवसे कपुर्दिने क्षयद्वीराय प्रभरामहे मृतिम्॥ यथां नः शमसंद्विपदे चतुंष्यदे विश्वं पुष्टं ग्रामें अस्मिन्ननांतुरम्॥ मृडा नो रुद्रोत नो मयंस्कृधि क्षयद्वीराय नर्मसा विधेम ते। यच्छं च योश्च मनुरायुजे पिता तदंश्याम् तवं रुद्र प्रणीतौ॥ मा नों मुहान्तंमुत मा नो अर्भुकं मा नु उक्षंन्तमुत मा नं उक्षितम्। मा नो वधीः पितरं मोत मातरंं प्रिया मा नंस्तनुवों रुद्र रीरिषः॥ मा नंस्तोके तनेये मा न आयुंषि मा नो गोषु मा नो अश्वेषु रीरिषः। वीरान्मा नों रुद्र भामितो वंधीर्हविष्मंन्तों नमंसा विधेम ते॥ आ्रात्तें गोुघ्न उत पूरुषघ्ने क्षयद्वीराय सुम्रमस्मे ते अस्तु। रक्षां च नो अधि च देव ब्रूह्यधा च नः शर्म यच्छ द्विबर्हाः॥ स्तुहि श्रुतं गेर्तसदं युवानं मृगं न भीममुपहत्रुमुग्रम्। मृडा जीर्त्रे रुद्र स्तवानो अन्यं तें अस्मन्नि वंपन्तु सेनाः॥ परिणो रुद्रस्यं हेतिर्वृणक्तु परिं त्वेषस्यं दुर्मतिरंघायोः। अवं स्थिरा मघवंद्र्यस्तनुष्व मीढ्वंस्तोकाय तनयाय मृडय॥ मीढुंष्टम शिवंतम शिवो नंः सुमना भव। परमे वृक्ष आयुंधं निधाय कृत्तिं वसान आ चेर पिनांकं बिभ्रदा गंहि॥ विकिरिद विलोहित नर्मस्ते अस्तु भगवः। यास्ते सहस्र ५ हेतयोऽन्यमस्मन्नि

सहस्राणि सहस्रशो ये रुद्रा अधि भूम्याँम्। तेषा र सहस्रयोज्नेऽव धन्वांनि तन्मसि॥ अस्मिन् मंहृत्यंर्णवेँऽन्तरिक्षे भवा अधि॥ नीलंग्रीवाः शितिकण्ठाः शूर्वा अधः, क्षंमाचराः॥ नीलंग्रीवाः शितिकण्ठा दिवरं रुद्रा उपंश्रिताः॥ ये वृक्षेषुं सस्पिअंरा नीलंग्रीवा

वंपन्तु ताः॥ सहस्राणि सहस्रधा बांहुवोस्तवं हेतयेः। तासामीशानो

भगवः पराचीना मुखां कृधि॥१०॥

शिवाभिमर्शनः॥

सहस्रयोजनेऽव धन्वानि तन्मसि॥ नमों रुद्रेभ्यो ये पृथिव्यां येंऽन्तिरिक्षे ये दिवि येषामन्नं वातों वर्षमिषंवस्तेभ्यो दश प्राचीर्दशं दक्षिणा दशं प्रतीचीर्दशोदीचीर्दशोध्वास्तिभ्यो नमस्ते नो मृडयन्तु ते यं द्विष्मो यश्चं नो द्वेष्टि तं वो जम्भे दधामि॥११॥
[त्र्यम्बकं यजामहे सुगुन्धिं पृष्टिवर्धनम्। उर्वारुकिमेव बन्धनान्मृत्योर्मुक्षीय माऽमृतात्॥ यो रुद्रो अग्नौ यो अपसु य ओषधीषु यो रुद्रो विश्वा भुवनाऽऽविवेश तस्मै रुद्राय नमो अस्तु॥ तमुष्टिह यः स्विषः सुधन्वा यो विश्वंस्य क्षयंति भेषजस्यं।

विलोहिताः॥ ये भूतानामधिपतयो विशिखासः कपर्दिनः॥ ये अन्नेषु विविध्यन्ति पात्रेषु पिबंतो जनान्॥ ये पृथां पंथिरक्षय ऐलबृदा यृव्युधंः॥ ये तीर्थानि प्रचरन्ति सृकावंन्तो निष्ङ्गिणः॥ य एतावंन्तश्च भूयार्श्सश्च दिशों रुद्रा वितस्थिरे॥ तेषार्श्

ये ते सहस्रमयुत्ं पाशा मृत्यो मर्त्याय हन्तंवे। तान् यज्ञस्यं मायया सर्वानवं यजामहे। मृत्यवे स्वाहां मृत्यवे स्वाहां॥ ओं नमो भगवते रुद्राय विष्णवे मृत्युर्मे पाहि। प्राणानां ग्रन्थिरसि रुद्रो मां विशान्तकः। तेनान्नेनांप्यायस्व॥ नमो रुद्राय विष्णवे

(ऋक्) यक्ष्वांमहे सौमन्सायं रुद्रं नमोंभिर्देवमसुरं दुवस्य॥ अयं मे हस्तो भगवान्यं मे भगवत्तरः। अयं में विश्वभैषजोऽयं मृत्युंर्मे पाहि॥]

॥ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः॥

॥ चमकप्रश्नः॥

अग्नांविष्णू स्जोषंसेमा वर्धन्तु वां गिरंः। द्युम्नैर्वाजंभिरागंतम्॥ वाजंश्च मे प्रस्वश्चं मे प्रयंतिश्च मे प्रसितिश्च मे धीतिश्चं मे ऋतुंश्च मे स्वरंश्च मे श्लोकंश्च मे श्रावश्चं मे श्रुतिश्च मे ज्योतिश्च मे सुवंश्च मे प्राणश्चं मेऽपानश्चं मे व्यानश्च मेऽसुंश्च मे चित्तं चं म आधीतं च मे वाक्चं मे मनंश्च मे चक्षुंश्च मे श्लोत्रं च मे दक्षंश्च मे बर्लं च म् ओजंश्च मे सहंश्च म् आयुंश्च मे ज्ञरा चं म आत्मा चं मे तृनूश्चं मे शर्मं च मे वर्मं च मेऽङ्गांनि च मेऽस्थानिं च मे परूरंषि च मे शरीराणि च मे॥

यो देवानां प्रथमं पुरस्ताद्विश्वाधियों रुद्रो महर्षिः। हिरण्यगर्भं पंश्यत् जायंमान् स नों देवः शुभया स्मृत्याः संयुनक्तु॥ अनेन प्रथम-वार-जपेन भगवान् सर्वात्मकः महादेवः सुप्रीतः

सुप्रसन्नो वरदो भवतु॥१॥

ज्यैष्ठमं च म् आधिपत्यं च मे मृन्युश्चं मे भामश्च मेऽमश्च मेऽम्भश्च मे जेमा च मे मिहुमा च मे विरमा च मे प्रिथमा च मे वर्ष्मा च मे द्राघुया च मे वृद्धं च मे वृद्धिश्च मे सृत्यं च मे श्रद्धा च मे जगंच मे धनं च मे वशंश्व मे त्विषिश्व मे कीडा चं मे मोदंश्व मे जातं च मे जिन्ष्यमाणं च मे सूक्तं च मे सुकृतं च मे वित्तं च मे वेद्यं च मे भूतं चं मे भविष्यचं मे सुगं चं मे सुपर्थं च म ऋदं चं मु ऋदिंश्च में क्लप्तं चं में क्लप्तिंश्च में मतिश्चं में सुमतिश्चं मे॥ यस्मात्परं नापरमस्ति किश्चिद्यस्मान्नाणीयो न ज्यायौस्ति कश्चित्। वृक्ष इंव स्तब्धो दिवि तिष्ठत्येकस्तेनेदं पूर्णं पुरुषेण सर्वम्॥ अनेन द्वितीय-वार-जपेन भगवान् सर्वोत्मकः <u>शिवः</u> सुप्रीतः सप्रसन्नो वरदो भवत्॥२॥ शं चं मे मयंश्च मे प्रियं चं मेऽनुकामश्चं मे कामंश्च मे सौमनसश्चं मे भद्रं चं मे श्रेयंश्च मे वस्यंश्च मे यशंश्च मे भगंश्च मे द्रविणं च मे यन्ता चं मे धर्ता चं मे क्षेमंश्च मे धृतिंश्च मे विश्वं च मे महंश्च मे संविचे मे जात्रें च मे सूर्श्व मे प्रसूर्श्व मे सीरं च मे लयर्श्व म ऋतं चं मेऽमृतं च मेऽयक्ष्मं च मेऽनांमयच मे जीवातृंश्च मे दीर्घायुत्वं च मेऽनिमत्रं च मेऽभयं च मे सुगं च मे शयनं च मे सूषा चं मे सुदिनं च मे॥ न कर्मणा न प्रजया धर्नेन त्यागेनैके अमृतत्वमानश्ः। परेण नाकं निहिंतं गुहायां विभ्राजंदेतद्यतंयो विशन्ति॥ अनेन तृतीय-वार-जपेन भगवान् सर्वात्मकः श्री रुद्रः सुप्रीतः सुप्रसन्नो वरदो भवतु॥३॥

सुप्रसन्नो वरदो भवतु॥४॥

मे गतिश्च मे॥

ऊर्क मे स्नृतां च मे पर्यक्ष मे रसंश्व मे घृतं चं मे मधुं च मे सिर्धिश्च मे सपीतिश्व मे कृषिश्चं मे वृष्टिश्च मे जैत्रं च म औद्धिंद्यं च मे रियश्चं मे रायश्च मे पुष्टं चं मे पुष्टिश्च मे विभु चं मे प्रभु चं मे बहु चं मे भूयश्च मे पूर्णं चं मे पूर्णतंरं च मेऽक्षितिश्च मे कूयंवाश्च मेऽत्रं च मेऽक्षेच मे ब्रीह्यंश्च मे यवांश्च मे माषांश्च मे तिलांश्च मे मुद्राश्चं मे खुल्वांश्च मे गोधूमांश्च मे मुस्राश्चं मे खिल्वांश्च मे गोधूमांश्च मे मुस्राश्च मे प्रियङ्गंवश्च मेऽणवश्च मे श्यामकांश्च मे नीवारांश्च मे॥
वेदान्तविज्ञानसुनिश्चितार्थाः सन्त्यांस योगाद्यतंयः शुद्धसत्त्वाः।
ते ब्रह्मलोके तु परांन्तकाले परांमृतात्परिमुच्यन्ति सर्वे॥

अश्मां च में मृत्तिंका च में गिरयंश्च में पर्वताश्च में सिकंताश्च में वनस्पतियश्च में हिरंण्यं च में ऽयंश्च में सीसंं च में त्रपृंश्च में श्यामं चं में लोहं चं में ऽग्निश्चं मूं आपंश्च में वीरुधंश्च मूं ओषंधयश्च में कृष्टपुच्यं च में ऽकृष्टपुच्यं चं में ग्राम्यार्श्च में पुशवं आर्ण्यार्श्च युज्ञेनं कल्पन्तां वित्तं चं में वित्तिश्च में भूतं चं में भूतिंश्च में वसुं च में वसतिश्चं में कर्म च में शक्तिश्च में ऽर्थश्च मूं एमंश्च मू इतिश्च

दहं विपापं प्रमें ऽश्मभूतं यत्पुंण्डरीकं पुरमध्यस् इस्थम्।

अनेन चतुर्थ-वार-जपेन भगवान् सर्वात्मकः शङ्करः सुप्रीतः

तृत्रापि दहं गृगनं विशोकस्तस्मिन् यदन्तस्तदुपांसित्व्यम्॥ अनेन पश्चम-वार-जपेन भगवान् सर्वात्मकः <u>नीललोहितः</u> सुप्रीतः सुप्रसन्नो वरदो भवत्॥५॥

अग्निश्चं म् इन्द्रंश्च मे सोमंश्च म् इन्द्रंश्च मे सिवृता चं म् इन्द्रंश्च मे सरंस्वती च म् इन्द्रंश्च मे पूषा चं म् इन्द्रंश्च मे बृह्स्पितिश्च म् इन्द्रंश्च मे मित्रश्चं म् इन्द्रंश्च मे वरुणश्च म् इन्द्रंश्च मे त्वष्टां च म् इन्द्रंश्च मे पाता चं म् इन्द्रंश्च मे विष्णृंश्च म् इन्द्रंश्च मेऽिश्वनौं च म् इन्द्रंश्च मे म्रुतंश्च म् इन्द्रंश्च मे विश्वं च मे देवा इन्द्रंश्च मे पृथिवी चं म् इन्द्रंश्च मे पृथिवी चं म् इन्द्रंश्च मे मूर्था चं म् इन्द्रंश्च मे प्रजापंतिश्च म् इन्द्रंश्च मे॥

यो वेदादौ स्वंरः प्रोक्तो वेदान्तें च प्रतिष्ठितः। तस्यं प्रकृतिंलीनस्य यः परंः स महेश्वंरः॥ अनेन षष्ठम-वार-जपेन भगवान् सर्वात्मकः <u>ईशानः</u> सुप्रीतः

सुप्रसन्नो वरदो भवतु॥६॥

अर्शुश्चं मे र्श्निश्च मेऽदाँभ्यश्च मेऽधिपतिश्च म उपार्शुश्चं मेऽन्तर्यामश्चं म ऐन्द्रवायवश्चं मे मैत्रावरुणश्चं म आश्विनश्चं मे प्रतिप्रस्थानंश्च मे शुक्रश्चं मे मुन्थी च म आग्रयणश्चं मे वैश्वदेवश्चं मे ध्रुवश्चं मे वैश्वान्रश्चं म ऋतुग्रहाश्चं मेऽतिग्राह्यांश्च म ऐन्द्राग्नश्चं मे वैश्वदेवश्चं मे मरुत्वृतीयांश्च मे माहेन्द्रश्चं म आदित्यश्चं मे सावित्रश्चं मे सारस्वतश्चं मे पौष्णश्चं मे पात्नीवतश्चं मे हारियोजनश्चं मे॥

सद्योजातं प्रंपद्यामि सद्योजाताय वै नमो नर्मः। भुवे भवे नाति भवे भवस्व माम्। भुवोद्भवाय नर्मः॥

अनेन सप्तम-वार-जपेन भगवान् सर्वात्मकः विजयः सुप्रीतः

सुप्रसन्नो वरदो भवतु॥७॥

इध्मश्चं मे बर्हिश्चं मे वेदिश्च मे घिष्णियाश्च मे सुचंश्च मे चम्साश्चं मे प्रावाणश्च मे स्वरंवश्च म उपर्वाश्चं मेऽधिषवंणे च मे द्रोणकल्शश्चं मे वायव्यानि च मे पूत्भृचं म आधवनीयंश्च म् आग्नींग्नं च मे त्रृहाश्चं मे सदंश्च मे पुरोडाशांश्च मे पचताश्चं मेऽवभृथश्चं मे स्वगाकारश्चं मे॥

वामदेवाय नमों ज्येष्ठाय नमः श्रेष्ठाय नमों रुद्राय नमः कालाय नमः कलंविकरणाय नमो बलंविकरणाय नमो बलाय नमो बलंप्रमथनाय नमः सर्वभूतदमनाय नमों मनोन्मनाय नमः॥ अनेन अष्टम-वार-जपेन भगवान् सर्वात्मकः <u>भीमः</u> सुप्रीतः सुप्रसन्नो वरदो भवतु॥८॥

अग्निश्चं मे घुर्मश्चं मेऽर्कश्चं मे सूर्यश्च मे प्राणश्चं मेऽश्वमेधश्चं मे पृथिवी च मेऽदितिश्च मे दितिश्च मे द्यौश्चं मे शक्वरीर्ङ्गुलयो दिशश्च मे यज्ञेनं कल्पन्तामृश्वं मे सामं च मे स्तोमश्च मे यज्ञंश्च मे दीक्षा चं मे तपश्च म ऋतुश्चं मे व्रतं चं मेऽहोरात्रयों वृष्ट्या बृंहद्रथन्तरे चं

मे यज्ञेनं कल्पेताम्॥

अघोरेंभ्योऽथ घोरेंभ्यो घोरघोरंतरेभ्यः।

सर्वेभ्यः सर्वृशर्वेभ्यो नर्मस्ते अस्तु रुद्ररूपेभ्यः॥

अनेन नवम-वार-जपेन भगवान् सर्वात्मकः <u>देवदेवः</u> सुप्रीतः सुप्रसन्नो वरदो भवत्॥९॥

गर्भाश्च मे वृथ्साश्चं मे त्र्यविश्व मे त्र्यवी चं मे दित्युवाचं मे दित्युवाचं मे पश्चाविश्च मे पश्चावी चं मे त्रिवृथ्सश्चं मे त्रिवृथ्सा चं मे तुर्यवाचं मे तुर्योही चं मे पष्ठवाचं मे पष्ठाही चं म उक्षा चं मे वृशा चं म ऋष्भश्चं मे वेहचं मेऽनृङ्वां चं मे धेनुश्चं म् आयुंर्यक्रेनं कल्पतां प्राणो यक्नेनं कल्पतामपानो यक्नेनं कल्पतां व्यानो यक्नेनं कल्पतां चश्चंर्यक्रेनं कल्पतां चश्चंर्यक्रेनं कल्पतां यक्नेनं कल्पतां वाग्यक्नेनं कल्पतामात्मा यक्नेनं कल्पतां यक्नो यक्नेनं कल्पताम्॥ तत्पुरुषाय विद्महें महादेवायं धीमिह। तन्नो रुद्रः प्रचोदयात्॥ अनेन दशम-वार-जपेन भगवान् सर्वात्मकः भवोद्भवः सुप्रीतः सुप्रसन्नो वरदो भवतु॥१०॥

एकां च मे तिस्रश्चं में पश्चं च में स्प्त चं में नवं च म एकांदश च में त्रयोंदश च में पश्चंदश च में स्प्तदंश च में नवंदश च म एकंविश्शतिश्च में त्रयोंविश्शतिश्च में पश्चंविश्शतिश्च में स्प्तिविश्शितिश्च में नवंविश्शतिश्च म एकंत्रिश्शच में त्रयंस्त्रिश्च में चतंस्रश्च में ऽष्टों चं में द्वादंश च में षोडंश च में विश्शितिश्चं में चमकप्रश्नः

चतुर्वि रशतिश्च मेऽष्टावि रशतिश्च मे द्वात्रि रशच मे षद्भि रशच मे चत्वारि शर्च मे चतुंश्चत्वारि शर्च मे ऽष्टाचेत्वारि शर्च मे वाजंश्च प्रसवश्चांपिजश्च ऋतुंश्च सुवंश्च मूर्घा च व्यक्षियश्चान्त्यायनश्चान्त्यंश्च भौवनश्च भुवंनश्चाधिंपतिश्च॥

ईशानः सर्वविद्यानामीश्वरः सर्वभृतानां ब्रह्माधिपतिर्ब्रह्मणो-ऽधिंपतिर्ब्रह्मां शिवो में अस्तु सदाशिवोम्॥ अनेन एकादश-वार-जपेन भगवान् सर्वात्मकः आदित्यात्मकः श्री रु

सप्रीतः सप्रसन्नो वरदो भवत्॥११॥

[इडां देवहर्मनुर्यज्ञनीर्बृहस्पतिंरुक्थामदानिं श॰सिषद्विश्वेंदेवाः सुँक्तवाचः पृथिवि मातर्मो मां हिश्सीर्मधुं मनिष्ये मधुं जनिष्ये मधुं वक्ष्यामि मधुं विदिष्यामि मधुंमतीं देवेभ्यो वाचमुद्यासर शुश्रूषेण्यां मनुष्यें भ्यस्तं मां देवा अंवन्तु शोभायें पितरोऽनुंमदन्तु॥] ॥ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः॥

This PDF was downloaded from http://stotrasamhita.github.io. GitHub: http://stotrasamhita.github.io | http://github.com/

stotrasamhita

Credits: http://stotrasamhita.github.io/about/